Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной ... 21-һээ гарана | № 225 (16748) | 1984 оной сентябриин 30, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

«ПРАВДА» ГАЗЕТЫН РЕДАКЦИДА

Намайе Ленинэй орденоор, «Хадуур ба Балта» гэжэ гурбадахи алтан медаляар шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указтай дашарамдуулан, партийна ба совет органуудһаа, министерствэнүүд болон албан зургаануудһаа, ниитын эмхинүүдһээ, ажалша коллективүүдһээ, сэрэгэй частьнууд ба подразделенинүүдһээ, совет эрхэтэдһээ олон тоото амаршалгын телеграмманууд, һайн һайхан хүсэлэнгүүдтэй бэшэгүүд минии нэрэ дээрэ ороһон байна. Амаршалганууд дотор КПСС-эй, Совет гүрэнэй дотоодын болон гадаадын ленинскэ политика гүйсэд дүүрэнээр һайшаагдана, манай агууехэ Эхэ ороной саашадаа һалбаран хүгжэхын аша туһада шэн габьяатайгаар ажаллахаар бэлэн байһаниинь мэдүүлэгдэнэ.

Аха дүү социалис оронуудай, Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай хүтэлбэрилэгшэдһөө, мүн гүрэнэй болон ниитын ажал ябуулагшадһаа, олон оронуудай эрхэтэдһээ хани халуун амаршалгануудые абаһан байнаб.

Амаршалгануудайнь түлөө гүнзэгы сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргөөд, КПСС-эй XXVI съездын ба КПСС-эй ЦК-гай удаадахи Пленумүүдэй шиндхэбэринүүдээр тодорхойлогдоһон манай партиин политикые залан сэхээр бэелүүлхэ хэрэгтэ, СССР-эй экономическа ба өөрыгөө хамгаалха хүсые бэхижүүлхэ, СССР-эй арадай ажахын ашаг үрые саашадань дээшэлүүлхэ, совет арадай һуудал байдалые улам һайжаруулха хэрэгтэ саашадаашье бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхые найдуулнаб.

КПСС-эй генеральна хараа шугамые хүтэлбэри болгон, социалис оронуудай бүри нягта жагсаалтай байхын, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй үүргэ нүлөөе, нэрэ хүндые дээшэлүүлхын, дэлхэйн социализмын болон национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй холбоое бэхижүүлхын, бусад гүрэнүүдтэй СССР-эй али алиндань ашатай туһатай харилсаа холбоое хүгжөөхын, империализмын ээрхэг түримхэй ябуулгануудта шанга харюу сохилто үгэхын, эб найрамдал ба арадуудай аюулгүй байдал бэхижүүлхын тула намһаа дулдыдаһан бүхы юумэ хэхэб.

К. ЧЕРНЕНКО.

МАШИНА БҮТЭЭГШЫН ҺАЙНДЭР

Машина бүтээгшын үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан сентябриин 28-да Москвада болобо. Продукциин шанарые һайжаруулха, эрдэм наукатай холбоо барисаагаа бэхижүүлхэ, ниитэ нэгэн техническэ политикын шэглэлнүүд тухай тэрээндэ хабаадагшад хэлсэһэн байгаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь В. И. Долгих, хэдэ хэдэн министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, эрдэмтэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл ниислэлэй олониитын түлөөлэгшэд президиумдэ һуугаа.

СССР-эй Госпланай түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Л. А. Воронин элидхэл хэбэ.

Эрдэм-техникын хүгжэлтэ дэбжэлтын туйлалтануудые арадай ажахыда дары түргөөр нэбтэрүүлхын, энэ жэлэй ба бүхы табан жэлэй ехэ социалис уялгануудые, даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэдэсээ, дүй дүршэлөө элсүүлхэбди гэжэ суглаанда хабаадагшад найдуулаа.

(ТАСС).

ПОЛИТИЧЕСКЭ БА ЭКОНОМИЧЕСКА ...АЛСАЛАЙ ШЭНЭ ЖЭЛ ҮГЛӨӨДЭР ЭХИЛХЭНЬ

...ҮН БҮХЭНДЭ ...УСГААР ...АНДАСА

...АМТАРҺААНЬ: Ажалладаг газарынь— ...ан-Үдын телеграфно-телефонно ...ци. Дүүргэдэг уялгань—ахамад ин...ер. 1972 онһоо пропагандист. Эрхи...дэй тоодо ябадаг.

...-эй Улаан-Үдын горкомой дэргэдэ ...арксизм-ленинизмын үдэшэн уни...дэй пропагандистска отделениие ...ндо дүүргэн сасуугаа, пропаган...р томилогдоһон байнаб.

...эз холбоондо 1963 онһоо эхилжэ ...рби. Мэргэжэлэй талаар эрдэм мэ... ажалай талаар дүй дүршэл һалал ...оһон байгаа юм бэзэ. Зүгөөр тус... ...ргуули дүүргэбэшье, гэнтэ пропа...аар хүдэлхэ гээшэ тиимэ хүнгэн ... бэшэ һэн. Түрүүшын жэлнүүдтэ ...» холбооной экономико», «Хүтэлбэ...ын ажал» гэжэ кружогуудые эрхил... байгааб. Удаань теоретическэ семи...хүтэлбэрилжэ эхилээб. Харин һүүлэй ...жэлдэ научна коммунизмын һургуу...хүтэлбэрилдэг болонхойб. Эдэнэйн...рээр бага багаханаар дүй дүршэл... ...юл шадабаримни ургалсажа байгаа ...ээ. Тиигэжэ хэлэхэдээ, би бэеэ һайр...бшэб. Энэмнай юрэнхы хүгжэлтын ...та ёһо гээшэ.

...жэ байгаа һургуулидаа бидэ «Дэл... социалис системын хүгжэлтэ ба со... оронуудай харилсаа холбоон» ...темые нёдондо эхилээ һэмди. Мү...ээлдэ тэрээнэз үргэлжэлүүлхэ зомди. ...темые нёдондо 23 хүн үзэһэн байна ... Мүнөө 25 болоо. Шагнагшаднай хэд... гэхэдэ, цехүүдэймнай начальни... инженернүүд— гол түлэб хүтэлбэрил...шалтад. Эдэмнай наһанайнгаа, мэр...гэз, үзэл сурталайнгаа хэмжээгээр ...бэшэ хүнүүд. Жэшээлхэдэ, ин... мэргэжэлтэд мэдээжэ. Харин цехүү...эй начальнигууд элдэб байха. Зү...эдэмнай ажал хүдэлмэриин, бодото ...эй талаар айхабтар баян дүршэл...дабаритай зон ааб даа. Эдэ хоёр ...шагнагшадайнгаа социально-техниче... ...шэнжэнүүдыень зохидоор тааруул...бодомжолжо хэшээлнүүдээ үнгэргэхэ ... байгаа юм.

...лнүүдээ хайшан гэжэ, ямар аргаар ...дэгбиб гэхэдэ, ехэнхи үндарта тү...еэрээ лекци уншадагби. Һүүлээрнь ...темээрээ реферадуудые бэшэхые ...наб. Удаадахи хэшээл дээрээ тэ...шагнахадаа, юрэ бэшэһэнээ уншаад ...гүй, харин хэлээшынгээ удхые ун...ойлгоһоноо мэдүүлхынь тула хүн бү... ойлгосотойгоор, өөһэдынгөө үйлэд...эй ба ажабайдалтай нягта холбоо...оор юрэ хөөрэжэ үгэхэ эрилтэ та...шаг. Энэ хөөрэлдөөнэй үедэ хүн бү...й һэргэлэн хурса һуухын, эдэбхитэй ... тулада «Танай һанамжа?», «Та ...гэжэ бодонот?», «Һаналаа та хубаал...гэхэ мэтэ асуудалнуудые табидаг... ...гэжэ хүдэлхэдэ, шагнагшад сагаа ...а һуудаггүй, харин эдэбхитэй хү...намһаа асуугаа һаань, юун гэхэ гээ...бэ гэжэ бодомжолон, толгой соогоо ...гээ бэдэржэ һуудаг гэжэ һанаха ...б. Хөөрэлдөөнэй үедэ харуулан ойл...ын материалнуудые хэрэглэхые орол... Фильмоскоп хэрэглэдэгбди.

...шагшадни реферадайнгаа темые ...ее шэлэжэ абадаг. Шэлээд байха... ...хэрэгтэй литературыень заажа үгэхэ... аргагүй дуратайгаар, харюусал...мэдэрэн, һайнаар бэлдээд ерэдэг ... Реферадай темэ абахынь лэ зэргээр ...ари үгөөд һуухагүйш.

...лнүүдые хубаарилга дээрэ хүтэлбэри... нарин байха ёһотой. Шагнагшаднай ...б наһанай юм гэжэ дээрэ би дур...һэм. Жэшээлхэдэ, электромонтер Т. П. ... (пенсидэ гараха болонхой), дунда ... дүүргэһэн халаанай начальник ... Плоксенко гэгшэдые инженернүүдтэй ...гүй ха юмши даа. Тиимэһээ хүн ...дэ тусгаар хандаса эндэмнай хэрэг...тэрама даабари үгтэхэ жэшээтэй ...оно бшуу. Энээниие би баримталхые ехэтэ оролдодогби. Темээ ойлгоогүй, сэдьхэл бодолоороо мэдэрээгүй һаа, тэрэ хэшээлдээ хайша хэрэгээр хандаха, саашадаа юугээршье һонирхохоёо болихо ха юм. Хэрбээ иимэ үзэгдэлэй дайралдаха болоо һаа, бидэнэрэй, пропагандистнуудай дутагдал гэжэ тоологдохо гэжэ һананаб.

Шагнагшадта тусхай хандаса тон шухала. Иимэ тобшолол хэһэнээ жэшээгээр баримталһуу. Манда В. А. Даниленко гэжэ инженер хүдэлдэг. Юу хэлэхэб, бэрхэ инженер. Теэд заримдаа ямар бэ даа нэгэ хитүү, хэрзгыгшэг абари зан гаргадаг, хүдэлһэн газартаа багтаса муутай байдаг. Энэ инженер научна коммунизмын һургуулида ябажа эхилбэ. Һууҗа һуутараа, зорёолһон юм шэнги гэнтэ элдэб таарамжагүй асуудалнуудые һурасагааха. Торгоохом гэхэ һанаатай гээшэ гү даа гэжэ һанахаш.

Намда орлогшо хэрэгтэй болобо. Бодожо үзэхэдөө, Даниленкэһээ ондоо хүниие олобогүйб. Партиин гэшүүн бэшэшье һаа, дээдэ эрдэмтэй. Үгы биидэмни хэшээл үнгэргэхэ байна. Эхэнэрнүүдтэ орохоодоо, сүлөөтэй шэнги. Дуугаралсаад үзэн гэһээмни, дуратайгааршье бэшэ һаа, зүбшэлөө үгэбэл. Бишье баярлабаб. Энэ мэргэжэлтэдээ партийна эмхитэеэ хамтаржа, иимэ ноидабари үзүүлһэнэймнай ашаар Даниленко— инженер һайн уралан нарижуулагша, пропагандист болоҗо, ВДНХ-гай путевкоор шагнагдаад, мүнөө Москва ошонхой байна.

Ороной Эдеэ хоолой программаар, КПСС-эй ЦК-гай һүүлэй үеын бүхы Пленумүүдэй материалаар хэшээлнүүд үнгэргэгдэһэн гээшэ. Тиихэдэ тэдэ ажабайдалтай, өөһэдымнай үйлэдбэритэй тон нягта холбоотойгоор, бодото жэшээ болон зэргэсүүлгэ дээрэ үндэһэлэн хэгдэһэн байха. Хүн зониие (шагнагшадаа) научна марксистско-ленинскэ хараа бодолтой, ойлгосотой болгохо гээшэ коммунис хүмүүжүүлгын хэзээдэшье гол үндэһэниинь гэжэ мартаха ёһогүйбди.

Манай телефонно-телеграфна станциин коллектив республикынгаа хэлхеэ холбоошодой дунда эгээл түрүүлэн, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй социалис мүрысөөндэ оролсоходоо, хубиин зохёохы түсэб абадаг болоһон. 1976 ондо эхилһэн энэ үүсхэлнай мүртөө үни оронхой, ашаг үрэеэ харюулжа байна гээшэ.

Нэгэдэхеэр, научна коммунизмын һургуули хүтэлбэрилдэг хадаа (тэндэмни инженернүүд, цехүүдэй начальнигууд һурадаг гээ һэм), хоёрдохёор, предприятиингаа ахамад инженер һэн хойноо ИТР-эй социалис мүрысөөнэй эмхидхэлдэ хубитаяа оруулагдаһан лэ байха. Хубиин зохёохы түсэбтэйгөөр ажаллаха гээшэ залуу мэргэжэлтэдэ аргагүй шухала гэжэ бодото байдал харуулаа. Хубиин зохёохы паспорттай болоһон инженернүүд ажал дээрээ шиидхэгдэхэ асуудалнуудта ондоогоор хандана. Паспорт соо хэгдэдэг тэмдэглэлнүүд мэргэжэлтын зохёохы ажалай бүхы замые гэршэлжэ үгэнэ ха юм. Марксистско-ленинскэ һуралсалые ажал хэрэгэйнгээ, үйлэдбэриингөө асуудалнуудтай холбоотойгоор ябуулха гээшэ пропагандистын нангин уялга гэжэ тоолодогби.

А. ЕЛБОНОВ,
ТТС-эй ахамад инженер, пропагандист.

КУАНДА, ШЭТЫН ОБЛАСТЬ

БАЯРАЙ МИТИНГДЭ ХАБААДАГШАДТА

Хүндэтэ нүхэдүүд!

КПСС-эй обком, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум, Министрнүүдэй Совет, облпрофсовет болон ВЛКСМ-эй обком гайхамшагта үйлэ хэрэгээр—«алтан залгалаа» табиха гэһэн парти, правительствын даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэһэрнь Байгал-Амарай түмэр замай барилгада хабаадаһан бүхы хүнүүдые үнэн зүрхэнһөө халуунаар амаршална.

Таанадай ажалай илалта хадаа түмэр замые барилгада хүн бүхэнэй горитой хубитаяа оруулһан, барилгын ветерануудай, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй, коммунистнууд болон комсомолшуудай олон жэлэй хүсэлэл оролдолгонуудай үрэ дүн болоно. Гэхэтэй хамта мүнөө үе сагай агуу барилга дээрэ «Бүхы оромнай БАМ ые барина!» гэһэн уряа лозунг бэелүүлэгдэһэн байгаа. Таанадтай хамта олон үндэһэ яһатанһаа бүридэдэг манай Эсэгэ ороной бүхы нютаг нугануудта мүнөөдэрэй баярта үйлэ хэрэгые тэмдэглэхэ ёһоороол тэмдэглэжэ байна. БАМ-ай Буряадай участогай барилгашад түмэр замай барилгада ехэ хубитаяа оруулаа.

Таанадай ажалай баатаршалга Агууехэ Октябриин социалис революциин 67-дохи жэлэй ойдо эрхим һайн бэлэг болоно. Бүхы совет хүнүүд тэрээгээр омогорхоно.

Энэ гайхамшагта үдэр таанадта, хүндэтэ нүхэдүүд, элүүр энхэ ябахыетнай, БАМ-ай барилгые түгэсхэлгэдэ, манай хизаар нютагай байгаалиин баялигуудые ажахын талаар ашаглалгада ажалай шэнэ амжалтануудые туйлахыетнай хүсэнэбди.

КПСС-эй Буряадай обком
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет
Облпрофсовет
ВЛКСМ-эй обком

ТАРЯА ХУРЯАЛГА-84

ХАТАҺАН ОРООҺОН АДХАРНА

Байгша ондо ороохото ургамалнуудайнгаа баян ургасые гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахаар эрмэлзэһэн Хориин районой Хүрбын совхозой механизаторнууд поли дээрэхи хүдэлмэреэ үдэрһөө үдэртэ үргэдхэнэ. Һаяхан эндэ мүрысэн ажалладаг механизатор, комбайнернуудай ажалай түрүүшын табан хоногой дүн согсологдожо, эрхимлэгшэдынь тодоруулагдаа. Социалис мүрысөөнэй дүнгөөр энэ хугасаа соо 236 гектарай таряа сабшажа, баал болгон унагааһан Алексей Суров нэгэдэхи һуурида, 234 гектарай ургаса сабшаһан комбайнер Анатолий Еронтьев хоёрдохи һуурида гараа.

Эдэ үдэрнүүдтэ ажахын комбайнернууд баалнуудаа сохижо, алтан шаргал таряа суглуулжа байнхай. Һүүлэй дүнгөөр тус совхоздо 870 гектарай ороохото ургамалнууд, тэрэ тоодо 300 гектарта шэниисэ, 370 гектарта яарса, 100 гаран гектарта намарай хара таряан баал болгогдон сабшагданхай юм. Тиихэдэ 1200 шахуу центнер ороохон амбаарлагданхай. Мүнөө ажахын поли дээрэ хатаһан баалнуудые долоон комбайнаар һаадгүй суглуулжа, баян ургаса гээлтэ хоролтогүй абажа байнхай.

Н. ДАГБАЕВ.

ТҮРҮҮШЫН МҮШЭН

Ороохо тарянай тогтууритай баян ургаса ургуулһан «Искра» колхозой поли дээрэ эдэ үдэрнүүдтэ хүлгөөтэй. Ажахын механизаторнууд мүнөө хоёрдохи мянган гектарайнгаа хатаһан баалнуудые суглуулжа байна.

Үргэн нэлэнхы поли дээрэ хүдэлгэгдэжэ байһан комбайнуудай дундаһаа гурбан сагаан мүшэтэй агрегат бусадһаа онсо илгарна. Дүршэлтэй комбайнернуудай нэгэн Виктор Борисович Ливитин энэ комбайн жолоододог юм.

Энэ ажахыда мянгатан гэхэ гү, али мүшэтэн улам олошоржо байна. Тодорхойлбол, үнинэй комбайнер Александр Михайлович Иванов гурбадахи мүшэндөө дүтэлэнхэй. Мүн эндэ Виктор Климович Антонов, Александр Михайлович Антонов гэгшэд тус бүреэ гурбан мянга шахуу центнер ороохо суглууланхай. Мүнөө колхозой комбайнернууд наратай сэлмэг үдэрнүүдтэ улам бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилнэ.

В. ХУДАЕВ.
Мухар-Шэбэрэй район.

АБАХААР БЭЛЭН

Энэ жэлэй ороохо тарянай элбэг баян ургаса һаадгүйгөөр тушаажа абахын тула тушаан абадаг Баргажанай предприятиин Могойтын пунктын хүдэлмэрилэгшэд горитойхон бэлэдхэл хэһэн юм. Тодорхойлбол, бүхыдөө 2500 тонно таряа хадагалха складуудаа эртэнһээ сэбэрлэжэ, дезинфекци хэһэн байна. Мүн ороохо дамжуулан обоолхо түхеэрэлгэнүүдынь түгэс бэлдэгдэнхэй, 500 тонно ороохо һалхитуулха оньһон машинануудынь заһабарилагданхай юм. Нойтон таряа хатааха агрегадынь бэлэн болгогдонхой. Тиихэдэ ажахынуудһаа таряа тушаажа абаха график уридшалан зохёогдоо юм.

Мүнөө Могойтын пунктда түрүүшын 100 гаран тонно шэниисэ тушаагдажа абтанхай, хатаагдажа, сэбэрлэгдэжэ байна. Мүн һахалиин совхозой мэшээглэгдэһэн 20 тонно витаминтай ногооной гурил хадагалагданхай. Тэрэшэлэн хуушан склад соогоо 100 тонно гэршүүхэ тушаажа абаад байнад. Һаядаа ажахынуудһаа ороохо таряа ашаһан автомашинанууд таһалдахаяа болихоор хүлеэгдэнэ.

Т. ЦЫДЫПОВ.
Хурамхаанай район.

УРГАСЫН СЭН

МАНАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

Хяагтын районой «Родина» колхозой парткомой секретарь С. Р. АГАФОНОВОЙ хөөрөөнһөө

Байгша ондо манай колхоз бүхы 5100 гаран гектар дээрэһээ хамтадань 82—83 мянган центнер ороохо абажа, тэрэнһээ 18 мянган центнерыень гүрэндэ худалдаха, өөһэдтөө хүсэд хүрэхэ үрэһэ бэлдэхэ, хүнүүдэй ажалай түлөөһэндэ үгэхөөр, малда эдюулхээр горитой таряа талха нөөсэлхэ ёһотой. Тарянай гектар бүриһөө дунда зэргээр 15,5—16 центнер ургаса абтахаар хараалагдана.

Ондоогоор хэлэбэл, колхоз район доторoo эгээл ехэ ороохо таряа абаха, гүрэндэ худалдаха ажахынуудай нэгэн гэжэ тоологдоно. Тиимэһээ манай таряашад, механизаторнуудай харюусалга бүри ехэ болоно бшуу.

Эдэ бүгэдые һайн ойлгожо, һүүлэй наратай сэлмэг үдэрнүүдэй час, минута бүхэниие ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэн хүдэлжэ, ажахын бригада, звенонууд горитой хүдэлмэри бүтээжэ шадаба. Гансахан үнгэрһэн табан хоногто 2800 гектар таряан хадагдажа баал болгогдоо. Үшөө 700 гектар эдеэшэһэн таряан комбайнаар сэхэ хуряагдаа. Тэрэшэлэн 1600 шахуу гектарта баал суглуулагдан сохигдоо.

Тракторна таряан ажалаймнай бүхы 4 бригадын алиниинь һайн, алиниинь муу гэхын аргагүй ана-мана хүдэлнэ. Тиигэбэшье Шаазгайн гурбадахи бригада (бригадирынь Г. П. Тимофеев) даб дээрэ таряалангай гектар бүриһөө 18 үлүүтэй центнер ургаса абажа, бултанһаа ехэ таряа хуряана. Бүхы хүдэлмэриеэ урагшатай һайнааршье ябуулна. Ажалайнь эмхидхэлэй талаар, үдэр бүхэндэ хадаһан хуряаһан тарянайнь хэмжээгээр дүрбэдэхи (бригадирынь А. Г. Тимофеев), нэгэдэхи (бригадирынь В. Д. Климов) бригадануудые тэмдэглэхээр.

Мүнөө ажахын таряалан дээрэ 30 комбайн таряа хадана, хуряана. Тэдэнһээ гараһан ороохые хори шахуу автомашина, тэргэтэй тракторнууд үдэр һүнигүй зөөнэ. Мүн арба һайса гаран трактортай звенонууд полинуудай һолоомо суглуулжа, намарай паар хахалжа байна.

Тиигэжэ үдэр бүхэндэ хэдэн зуун гектарай ургаса хуряагдажа, бригадануудай тоогууд дээрэ сүүдхэ бүри хамтадаа 8000—9000 хүрэтэр центнер шэнэ ургасын ороохон буунa.

Бидэ ургасаяа хадаха, хуряахатаяа хамта, шэнэ ургасын таряае сэбэрлэжэ, хатаажа, гүрэндэ худалдаха хүдэлмэриие баһал эршэмтэйгээр ябуулнабди. Һүүлэй мэдээгээр 12 мянган центнер таряан бэлэдхэлэй пунктда оруулагдаа.

Үдэр бүхэндэ шадаал һаа, ехэ таряа бункер соогоо оруулха, мүн ехэ газарай ургаса хадахын түлөө комбайнернууд булта хамаг хаба шадалаа гаргажа, абьяастайгаар мүрысэн ажаллана гэхээр.

Тракторна 4-дэхи бригадын бэрхэ комбайнернууд аха дүүнэр Михаил болон Николай Емельяновууд энэ жэлдэшье бүтээсэ ехэтэй ажалаараа шалгарна. Тусхайлбал, Н. И. Емельянов баал суглуулан сохиходоо, 3200 гаран центнер таряа хуряагаа. Тэрэ нёдондо 9 мянга үлүүтэй центнер ороохо сохёод, районой чемпион болоһон юм.

Мүн дүршэлтэй комбайнернууд И. Н. Бурлаков (хоёрдохи бригада), Г. А. Андреев (дүрбэдэхи бригада), А. Н. Пашков (нэгэдэхи бригада) болон бусад таряа хадаха, хуряахадаашье, халаанайнгаа даабариие холо үлүүлэн дүүргэнэд.

Ажалайнгаа эршые саашадань үшөөл шангадхажа, бүхы ургасаяа богони болзорто гээлтэгүйгөөр хуряахын түлөө ажахын таряашад, механизаторнууд хүсэ шадалаа гамнахагүй байһаниинь лабтай.

Тэрэшэлэн хүнүүдэй һаадгүйгөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхынь тула колхозой правлени, партком, профсоюзай комитет ажаллажа байгшадые эдеэ хоолһоо эхилээд, бүхы юумээр хангаха хэрэгтэ баһал шухала анхарал хандуулна. Эрхимлэгшэдые зүбөөр урмашуулха хэмжээнүүд, социалис мүрысөөнэй таарамжатай гурим хэрэглэгдэнэ. Полевой стануудта ниитэ-политическэ, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулагдажа байдаг.

Богонёор хэлэбэл, арадай алтан зөөри — ороохо таряа болон бусад ургамалнуудай ургасые заахашье гээлтэгүйгөөр хуряажа абахын түлөө бултадаал оролдоно гэһэшэбди.

М. НАМЖИЛОВ,
бэшэжэ абаба.

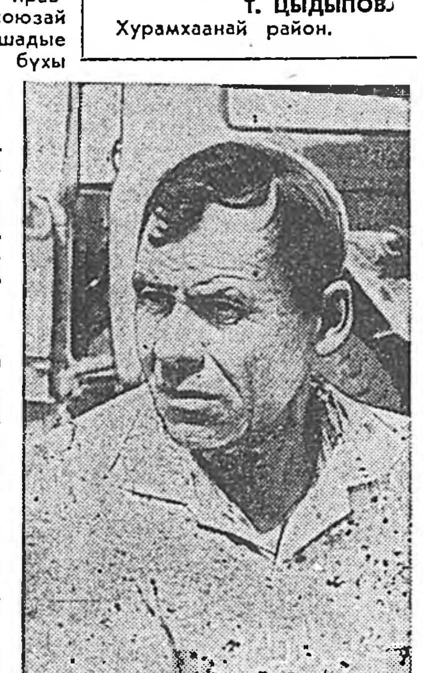

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Комбайнууд баал суглуулан сохижо ябана. 2. Таряа зөөдэг автомашинын жолоошон А. И. Королев.

ПОЛИТИЧЕСКЭ БОЛОН ЭКОНОМИЧЕСКА ...АЛСАЛАЙ ПРОПАГАНДИСТНУУДЫЕ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ...ЛЕНИНСКЭ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

...рксистско-ленинскэ теоили нэбтэрүүлэн ойлгүулха, ...дые коммунис ёһоор ...уулха талаар олон жэл ...г үрэтэйгөөр ажалла...түлөө КПСС-эй обком ...эй Ленинскэ грамо... ...эз пропагандистнуудые ...

...нов Семен Бахадае... ...-Прибайкалиин районой ...ский» совхозой марк...ленинизмын үндэһэ һуу...һургуулиин пропагандист, ... дунда һургуулиин ... эхин бэлэдхэлэй баг...

...рова Валентина Ни...е—Кабанскын районой ...ленскын больницын ... научна коммунизмын ...улиин пропагандист;

...ва Вера Михайловнае—научна коммунизмын һургуулиин пропагандист, Түнхэнэй районой Хэрэнэй дунда һургуулиин түүхын багша;

Ильюшкин Ким Ивановичые—экономическа һуралсалай пропагандист, Улаан-Үдын шубуунай фабрикын ахамад экономист;

Ключерев Анатолий Ивановичые —марксизм-ленинизмын үндэһэ һууриин һургуулиин пропагандист, Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой цехэй начальник;

Пагнаева Галина Савельевнае —мяханай промышленностиин нэгэдэлэй мяха-консервын комбинадай заводой политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша;

Прокопьев Владимир Прокопьевичые —марксизм-ленинизмын үндэһэ һууриин һургуулиин пропагандист, Загарайн районой Шулуутайн леспромхозой директорэй орлогшо;

Суслова Зоя Михайловнае —марксизм-ленинизмын үндэһэ һууриин һургуулиин пропагандист, Сэлэнгын районой Гусиноозёрскын ГРЭС-эй барилгын управлениин «Энергостроитель» газетын редактор;

Раднаев Октябрь Ринчиновичые—Аргатын совхозой марксизм-ленинизмын үндэһэ һууриин һургуулиин пропагандист, Хурамхаанай районой Аргатын дунда һургуулиин физикын багша;

Цыренжапов Базаржап Дашиевичые —научна коммунизмын һургуулиин пропагандист, Хэжэнгын районой түбэй больницын ахамад врачай орлогшо.

СИМФЕРОПОЛЬ ХОТОДО ШАГНАЛ БАРЮУЛАГДАБА

СИМФЕРОПОЛЬ. (ТАСС). Ажахын ба соёлой байгуулалтада городой ажалшадай амжалтануудые туйлаһанайнь түлөө, байгуулагдаһаар 200 жэлэй ойтойнь дашарамдуулагдан, Симферополь хото Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа. Үндэр дээдын шагналые городто барюулалгада зорюулагдажа, партиин горкомой ба арадай депутадуудай городской Соведэй баярай суглаан сентябриин 28-да эндэ болобо.

Суглаарагшадта хани халуунаар угтагдажа, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Украинын Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Щербицкий суглаан дээрэ үгэ хэлээ. Үндэр дээдын шагналда хүртэһөөрнь КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй үмэнэһөө тэрэ суглаарагшадые, городой болон Крымскэ областиин бүхы ажалшадые халуунаар амаршалаад, нүхэр К. У. Черненкэһээ үнэн зүрхэнэй амаршалгануудые тэдэнэрэ дамжуулһан байгаа.

Симферополь хотые шагналга хадаа симферополиинхидой революционно, дайшалхы ба ажалай алдар габьяае нэрэтэй солотойгоор сэгнэһэн ушар манай социалис Эхэ ороной алдар солые бадаруулхын тула ажалай шэнэ амжалтануудые туйлаха зориг бадаруулма эрхэ нүхэсэл болоо. Симферополиие бүхы оромнай һайн мэдэдэг. Энэ хадаа Совет Украинын эгээл гоё һайхан, һалбаран сэсэглэһэн хотонуудай нэгэниинь байхаһаа гадна, промышленна, эрдэм, соёлой томо ехэ түб болоно.

Ороной экономико хүгжөөн бэхижүүлгэдэ городой, областиин ба республикын ажалшадай оруулдаг ажалай хубитада энэ үгэ дотор үндэр сэгнэлтэ үгтэһэн, ажахын ба соёлой байгуулалтада симферополиинхидой урда табигдаһан гол шухала зорилгонууд тодорхойлогдоһон, уласхоорондын байдалай асуудалнууд дэлгэрэнгыгөөр харуулагдаһан байгаа.

Суглаарагшадай нэрьемэ альга ташалга доро В. В. Щербицкий городой тугта Ажалай Улаан Тугай орден зүүлгэбэ.

Симферополиин коммунистнууд, бүхы ажалшад Эхэ оронойнгоо хүсэ бэхижүүлхын тула хаба шадалаа гамнахагүй, КПСС-эй XXVII съездые нэрэтэй солотойгоор угтаха юм гэжэ тэдэнэр найдуулба.

Баярай суглаанда хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, нүхэр К. У. Черненкэдэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые ехэ дэбжэлтэтэйгээр абаһан байна.

К. СОРСА—ЭРХҮҮДЭ

ЭРХҮҮ. (ТАСС). Финляндиин Премьер-Министр К. Сорса сентябриин 28-да Байгал-Амарай түмэр зам дээгүүр ябажа хараба. Усть-Кут хотодо, Лень болон Звездная станцинуудта тэрэ барилгашадай һууриин тосхонуудые хараһан байна.

МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКЭ hуралсал

ХОЁРДОХИ МЭРГЭЖЭЛЫНЬ

— 1949 ондо партида абтаhан сагhаа хойшо би пропагандистаар хүдэлдэг хүм, — гэжэ авиационно заводой пропагандист И. П. Федосин хөөрэдэг юм.

35 жэлэй туршада Иван Поликарпович элдэб hургуули, кружок, семинарнуудые хүтэлбэрилhэн байха. Комсомолой hуралсалhаа эхилhэн юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ марксизм-ленинизмын үндэhэнүүдэй hургуулида «Партиин гадаадын ба дотоодын политикын гол асуудалнууд» гэhэн курсаар зааhан байна.

hуралсалай жэлэй урда тээ hургууляа бүридүүлхэдээ, хүн бүхэн тушаа тэрэ партбюродо ошожо, зүбшэн хэлсэдэг заншалтай. Удаань цехэй начальник Н. А. Сериковтэй сугтаа hурагшадай зүблөө татажа, курсын программатай танилсуулдаг байна. Хэр зэргын эрилтэ табидагааша тэрэ нюудаггүй. hурагшадай иимэ зүблөөнүүд цехэй начальнигай хабаадалгатайгаар хэрэгтэйл сагтаа үнгэргэгдэжэл байдаг юм.

Пропагандистынгаа даабарида Иван Поликарпович тон харюусалгатайгаар хандажа, хэрэгтэй литература шудалдаг, семинарнуудта ошодог байха юм. Полит-гэгээрэлэй кабинедтэшье тэрэ ходо ерэжэ байдаг.

— Шэнэ темын хэшээлдэ нэгэ гү, али заримандаа хоёр недели урид бэлдэжэ эхилдэгби, — гэжэ И. П. Федосин хэлэнэ. — Ном hудар соохоо хэрэгтэй материалнуудые бэшэжэ абаад, тусхай папка соогоо суглуулдагби. Диаграмма, фото-зураг, харуулан ойлгуулха бусад зүйлнүүдые мүн лэ өөрөө бэлдэдэг гээшэб. Материалаа hайса шудалжа ойлгохын тула конспект таблад, харин хэшээлэй үедэ тэрээн руугаа шагаадаггүйб.

И. П. Федосиной hургуулида үзэhэндөө hурагшадынь ехэ баяртай байдаг. Нэгэтэ В. И. Ленинэй үзэл бодолой бүрилдэн хүгжэhэн тухай темэдэ зорюулагдаhан хэшээлдэнь ошоод, гайхажа гараа бэлэйб. Эндэ болоhон hонирхолтой хөөрэлдөөндэ хабаадаагүй хүн, юрэдөө, харгадаагүй hэн.

Практическа даабаринуудые тэрэ hурагшадтаа тупатайгаар хэрэглэдэг гуримтай. Жэшээнь, тэрэнэй hургуулиин В. И. Любушкин, П. П. Тотоев гэгшэд бригадануудай ажал эмхидхэлгые шүүмжэлхы ёhоор сэгнээд, хэды хүнhөө бүридэhэн бригада ашаг үрэтэйб гэжэ баримталан гэршэлhэн байгаа. Тэрэшэлэн hурагшад В. М. Заярнюк, М. В. Кузьмин цехэйнгээ ажалай түлөөhэнэй гуримые шэнжэлээд, тэрэниие hайжаруулха талаар дурадхалнуудые оруулба. Энэ мэтээр хэшээлнүүдэй үедэ үйлэдбэридэ туhатай асуудалнуудые hурагшадайнгаа эдэбхитэйгээр шиидхэлсэжэ байха зорилгоор И. П. Федосин «Пропагандист—түсэбтэ табан жэлдэ» гэhэн хүдэлөөндэ оролсоо бэлэй.

Үнгэрhэн жэлэй түгэсхэлэй хэшээл hонирхолтой байгаа hэн.

hуралсалай жэлэй түгэсэhэнөөр Иван Поликарпович hурагшадаа амаршалаад, хэшээлэйнгээ ямар гуримаар үнгэрхые соносхобо. Мастернууд П. П. Тотоев, В. С. Пинхаев, технолог Н. П. Ристолайнен, экономист Л. А. Голубева, цехэй начальнигай орлогшо Н. Ф. Тимофеев нилээд hайн харюунуудые үгэбэ. Түгэсхэлдэнь hурагшад пропагандисттаа хамта үнгэрhэн жэлэй hайнишье талануудые, дутуу дундануудыешье элирүүлбэ.

«КПСС-эй дотоодын ба гадаадын политикын гол шухала асуудалнууд» гэhэн курсаа И. П. Федосиной бүхы hурагшад амжалтатайгаар түгэсхөө. Жэлэй эхиндэ hургуулидань 20 хүн байгаа hаа, дүүрэтэрэнь үшөө 5 хүн нэмэжэ ерэhэн байгаа.

hурагшадайнгаа түгэс харюу, мэдээсэл, бусад хүдэлмэринүүдтэ тэрэ миил hайн сэгнэлтэ таблад гарадаг бэшэ, харин илангаяа шэнэ темын урда тээ ямар нэгэ асуудалыень бэеэ даагаад шудалха даабари тэдээндэ үгэжэ, hүүлдэнь тэдэнэрынь бэлдэhэн материалаа hургуулиhаа гадуур, зоной урда үгэ хэлэхэдээ, хэрэглэдэг гээшэ. Жэшээнь, П. П. Тотоев, Н. Ф. Тимофеев, А. А. Перепелицын (пропагандистын нэгэдэхи туhалагша), В. М. Бутаков, В. С. Пахомов цехэйнгээ политинформаторнууд юм. Бусадшье hурагшадынь агитатор, арадай хинагшын уялга дүүргэдэг гү, али партийна, профсоюзай комитедүүдэй гэшүүдээр hунгагдажа, аша үрэтэйгөөр хүдэлдэг байна.

Цехэй технологическа бюрое толгойлдог И. П. Федосин үйлэдбэриие шэнэлэн hэльбэхэ талаар харюусалгатай үүргэ дүүргэдэг юм. Жэшээнь, заhаобарилга-барилгын хүдэлмэринүүдые дүүргэхэдээ, бэлэн проектнүүдые хэрэглэбэшье, заримдаа материалнуудай дуталдаhанhаа боложо, конструкци hэлгэхэшье ушар гарадаг. Тиигээдшье шэнэлэгдэжэ байhан объектнүүд бүхы заводой талмайгаар таранхай ха юм. Тиигэбэшье сүлөөгүйб гэжэ шалтаг барюад, Иван Поликарпович хэшээлдээ бэлдэнгүй байгаагүй юм. Партиина энэ даабаринь тэрээндэ ёhотойл хоёрдохи мэргэжэлынь болоноой бшуу. Гадна цех соотоо үшөө парторгын уялга дүүргэдэг байха.

А. БЕЛОУСОВА.

Улаан-Үдын Ленинэй ордено ЛВРЗ-гэй механическа цехэй начальник Геннадий Иванович Ганько завод соогоо эгээл эрхим пропагандистнуудай нэгэн юм. Тэрэ гол түлэб комсомолшуудай политическэ hуралсалые эрхилдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. И. Ганько (дундань) цехэйнгээ залуу хүдэлмэришэд, комсомолой hуралсалай кружогой гэшүүд Александр Липасов, Сергей Федоров гэгшэдтэй хөөрэлдэжэ байна. Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

МҮНӨӨДЭР — МАШИНА БҮТЭЭГШЫН …

ШЭНЭ ГУРИМААР ХҮДЭЛНЭБ…

Манай «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордено «Электромашина» завод республикын, мүн лэ Улаан-Үдэ хотын машина бүтээлгын үнинэй предприяти юм. Заводой коллектив парти, правительствын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, ажалай алдар солото ёhо заншалнуудтай, өөhэдын баян түүхэтэй болоhон байна. Ушар тиимэhээ заводойнгоо түүхэ дээрэ нэн түрүүн хэдэхэн үгөөр тогтолтой.

Заводнай 1921 ондо байгуулагдаhан намтартай. hаял байгуулагдаhан кузнечно слесарна мастерскойнууд гол түлэб хүн зоной ажаhуудалда хэрэгтэй эд хэрэгсэл, элдэб захилнуудые бүтээн гаргадаг байгаа. 1930-аад онуудhаа арадай ажахыда хэрэгтэй продукци— уhа бүлэдэг «Альвейер» гэжэ түхеэрэлгэ, токарна станогуудай патронуудые, шудхагдамал шэрэм материалнууд болон бусад зүйлнүүдые үйлэдбэрилжэ эхилээ hэн.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай жэлнүүдтэ фронтдо эльгээгдэхэ продукци олоор гаргаха талаар дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ хэдэн удаа илажа, Верховно Главнокомандованиин Хүндэлэлэй грамотануудта хүртэhэн байха юм. Дайнай hүүлээрхи жэлнүүдтэ модо бэлэдхэдэг оньhон техникые заhабарилжа эхилээд, удаань автомобильна кран, 100 киловаттhаа дээшэ хүсэтэй асинхронно электродвигательнүүдые заводнай үйлэдбэрилдэг болоо юм. Тиигэжэ багахан мастерскойнууд заhабарилгын предприяти байhан манай завод орёо нарин түхеэрэлгэнүүдээр түгэс хангагдаhан орёо нарин техникэ бүтээн гаргадаг мүнөө үеын предприяти болонхой.

1970 ондо манай бүтээн гаргадаг АОЗ-315 түхэлэй электродвигатель республика дотороо түрүүлэн, гүрэнэй Шанарай тэмдэгтэ хүртэhэн юм. Заводтомнай бүтээгдэhэн продукци ороноймнай алишье буланда хэрэглэгдэхэhээ гадна, хилын саагууршье суурханхай. Манай электродвигательнүүд СЭВ-эй бүхы оронуудта, мүн Англи, Франци, Итали, ФРГ, Бельги, Швейцари, Япон болон бүхыдөө дэлхэйн 40 гүрэн руу эльгээгдэдэг байна.

hүүлэй хэдэхэн жэлэй туршада ороноймнай томо-томо промышленна предприятинууд үргэн хэмжээнэй экономическа туршалга хэжэ байнхай. Манай предприяти экономическа энэ туршалгын эрхэ байдалда хүдэлжэ, өөhэдынгөө мэргэжэлэй hайндэр—Машина бүтээгшын үдэрые үйлэдбэриин үндэр үрэ дүнгүүдтэйгээр угтажа байна.

Байгша оной 8 hарын дүнгүүдые хаража үзэебди. Түсэбhөө гадуур 493 мянган түхэригэй продукци худалдагдаа. Мүн лэ түсэбhөө гадуур ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ ба товарна продукци бүтээлгын гаргашые 1 түхэригөөр доошолуулан хямдаруулха гэhэн Коммунис партиин даабаринууд холо үлүүлэгдээ. Электродвигательнүүдые бүтээлгэ, нёдондоной энэ үетэй зэргэлүүлхэдэ, 10,7 процентээр дээшэлээ. Хүн зоной үргэн хэрэглэмжын эд хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгэдэ горитой анхарал хандуулагдажа, нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо, 13,8 процент ехэ продукци үйлэдбэрилэгдэhэн байха юм.

Продукци үйлэдбэрилгээ дээшэлүүлхынгээ хажуугаар заводоймнай коллектив хуушарhан техникээ hэльбэн шэнэлхэ, онол арганаудые нарижуулха, шэнэ зүйлэй продукци гаргахаар мэргэжэхэ талаар үрэ түгэсөөр хүдэлнэ. Тодорхойлходо, байгша ондо хуушарhан АОЗ сериин электродвигательнүүдэй орондо 4А түхэлэй электродвигательнүүдые бүтээжэ эхилээбди. Технико-экономическа талаар уласхоорондын эрилтэдэ харюусама АУ сериин шэнэ электродвигатель үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри эхилэгдэнхэй. Үйлэдбэриин эдэ үндэр үрэ дүнгүүдые, шэнэ амжалтануудые түйлаха хэрэгтэмнай завод дотор үргэнөөр дэлгэрhэн социалис мүрысөөн ехэ нүлөөтэй байна. Ажалай олон түрүүшүүл эрхим үрэ дүнгүүдээрээ, бүтээсэ ехэтэй ажалаараа, өөрынгөө нарин журамаар бусадтаа жэшээ харуулдаг гээшэ. Заводой хоёрдохи цехэй изолировщица Г. В. Брауэр арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабариие болзорhоо уридшалан дүүргэhэн тухайгаа завод дотороо тон түрүүн элидхээ бэлэй. Мүнөө табан жэлэй түсэб дүүргэhэн хүдэлмэришэдэй тоо олошоржо байнхай. Токарь В. М. Жигмитов, слесарь-хабсаргагша М. Д. Замьянова, коммунистка, намотчица С. М. Кравченко, хүдэлмэришэн С. А. Пируев, «Табан жэлэй даабари 3,5 жэл соо дүүргэхэ» гэhэн үүсхэл гаргаhан, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордено токарь А. Н. Бурлакова болон бусад заводой түрүүшүүлэй зэргэдэ жагсанхай.

Республикын болон Улаан-Үдэ хотын машина бүтээдэг ба металл болбосоруулдаг предприятинуудай дунда байгша оной нэгэдэхи, хоёрдохи кварталнуудта дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ заводоймнай коллектив илажа гараа. Россин гүрэнэй бүридэлдэ Буряад ороной … орохоор 325 … дэлэлдэ дэлгэрh… мүрысөөндэ завод… хи hуури эзэлж… хотын, районой … Улаан тугуудта … на.

Мүнөө манай … Эсэгэ ороноо хам… да совет ара… Илалтын 40 жэлэй… тэй түрэтэйгөөр … заводоймнай колл… үүсхэл гаргажа, … дэhэн социалис … абаба. Тодорхой… бэл, продукци … сэбөө 100 проце… ажалай бүтээсые … тээр дээшэлүүлхэ, … товарна продукци … гаргашалагдадаг … процентээр доош… түсэбтэ даабаряа … гэхэ гэhэн уялга … абаа.

Арбан нэгэдэхи … дүрбэдэхи жэлэй … бари дүүргэхэ, … гэхэ гэжэ зориж… доймнай хүдэлмэ… дынгөө мэргэжэл… Машина бүтээгшын … түгэс ажалаараа … на гэжэ үшөө д… лэлтэй.

В. МА…
ажалай ба сали… таhагай…

МҮРЫСӨӨНЭЙ ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

БАЙГАЛАЙ СУУТА ЗАГАhАШ…

Хэдэн үдэрэй туршада hэнгэргүйгөөр адхарhан хура бороон гансата шахуу зогсожо, үглөөдэрынь сэнхир хүхэ огторгойн үргэн дэлюун сээжэ дээрэ тохомойшье шэнээн үүлэгүй, гайхалтай сэлмэг үдэр мүндэлөөд байба. Хайшаашье харахада, газар дайда янза бүриин үнгөөр ялалзан наадаад, алтан шарагал намарай эхилhэнэй тэмдэгтэй. Илангаяа Байгал далайн дүтэлхэ бүри арюун тунгалаг агаар айхабтар намдуу, тунгалаг hаруул боложо, пэгшэгэр бургааhан модонууд үнгэ будагаа хубиланхай, шара-хүхэ, зэд улаахан набшаhадаа hэршэгэнүүлэн, улам гоё hайханаар үзэгдэхэ юм.

— Тон хоморой үзэгдэл байна даа, — гээд, манай айлшан, Чехословакиин «Кветы» журналай корреспондент Петер Гаек ехэл сэдьхэлээ ханангги ажаглалта хэнэ. — Олохон орон нютагуудаар ябагдаа даа, хараhан, үзэhэншье юумэн яhала. Теэд, эндэтнай нэгэл ондоотойхон байна, хоёр-гурбан үгөөр тайлбарилханьшье хэсүү хэбэртэй. Нютагаа бусаад үшөө hайнаар бодомжолжо, өөрынгөө hанамжые бэшэхэ, фото-зурагуудаа заатагүй барлуулха байхаб, — гээд, тэрэ холуур шэртэн хаймадан хараха юм.

Зүгөөр, хожомынь даа, нилээдгүйхэн сагай үнгэрhэн хойно, тэрэмнай хэды ехээр байгаалиин үзэсхэлэн hайханаар эдирхээшье hаа, энэ шадар ажаhуудаг ажалша бэрхэ загаhаша зонтой уулзажа, улам ехэ урма баяртай, хүхюутэй зугаатай болоо hэн. Тиихэдэ, бидэшье, нютагай зон үнэн сэдьхэлhээ баясажа, үндэр мэдэрэлтэй шэнэ нүхэдтэй танилсажа байhандаа, мүн лэ өөрын hанал бодолтой, сэгнэлтэй ябаабди. Олон тоото хүндэмүүшэ шэнэ танилнуудаймнай нэгэн — Байгалай суута загаhашан нүхэр Конев болоно. Иван Александрович хүн боложо хүлөө шоройдоhон, үетэн нүхэдөөрөө ханилжа өдөө үндыhэн сагhаа хойшо жаргалай түлхюур бэдэржэ, холо ойроор тэнээгүй, эндээл элдэб ажал хэжэ хүдэржэhэн, түрүүшын инаг дуранай хүсэндэ нэрбэгдэhэн намтартай. Гансал уялгата албанда татагтахадаа, түрэл нютагhаа хахасаха баатай болоо hэн. Тиигээдшье, сэрэгэй албанhаа тагбигдаhаар лэ hөөргөөл Байгалайнгаа эрье бусажа ерээ юм. Адаглахада, юрын ажалша хүн, нара hалхинда ябажа, нюур, хасарынь хүрилшэнхэй. Налгайгаар энеэбхилhэн урин зохид шарайтай аад, нюдэндэ зөөлэхэнөөр харагдана. Нэгэл харабал, зуун хүнэй дундаhаа тон элеэр илгаруулмаар даа.

— Хайшаашье ошохо аргатай байгааб, — гэжэ тэрэ мүнөө хөөрэнэ. — Теэд лахабши, хаанашье байхадаа, түрэл нютагайм түхэл шарай зүрхэ сэдьхэлhээм огто гарадаггүй hэн. Энэл ушарhаа юм гү, али магад ондоошье юумэн байжа болоо, юрэдөөл, юунэйшье боложо байгаа hаа, эндэhээл гаража ошохом хүшэр байдаг даа... Ондоо ажалшье хэжэ шадахагүй хаб гээд hанагшаб. Далай шадараараа ябахадаа, сэдьхэлээ амар hуугшаб...

Зүб лэ даа, түрэhэн газар дадаhан ажал хоёрhоо үнэтэй сэнтэй юун байхаб. «hураhан юумэн hураар татуулхагүй» гэдэгтэл, Иван Александровичай хэлэсшэ өөрын уг унгитай, эшэ үзүүртэй ха юм. Ондоошье байха аргагүй. Эдир наhанииинь, зол жаргалынь эндэhээ эхитэй ба захатай. Тэрэ загаhашанаар хүдэлжэ эхилhээр аяар 36 жэл болобо. Энэ үедэ элдэбын ушаралнуудай болоhониинь ойлгосотой юм бээз. Хэды тиимэ байбашье, нүхэр Конев уруу доруу, толгойгоо гунхажа ябаагүй, харин хүшэр хүндэ сагай дайралдаха бүри, үсэд нэтэрүү зангаа улам шангадхажа, хамсыгаа шуужа ородог заншалтай. Энэнь тэрэнэй хөөрэжэ hуухаданьшье элихэн байгаа.

— Газар дэлхэйн жама ёhотой тэмсэhэн гэжэ яажа болохоб, зүгөөр далай дээрэ нюhаа унжуулаад, хайшаа хэрэг хүдэлжэ яашье болохогүй, — гээд эрид тобшолбо. — Эндэмнай хүдэр бэе, хатуу гарhаа гадна, өөрын нэгэ хүсэл зориг хэрэгтэй. Шадабари мэргэжэлэйнгээ оньhон тухай дурданашьегүйб, загаhашан хүндэ нэн түрүүн тэсэмгэй зан абари хэрэгтэй гээд баримталдагби...

Энэньшье ойлгосотой hэн. Нээрээшье, жэлэй дүрбэн сагта, ямаршье уларилтай байг, илгаагүй, hалхитай ба долгитой далай дээрэ загаhа олзоборилхо гээшэ хилбар хэрэг бэшэ ааб даа. Хэнэйшье мэдэhээр, эндэмнай шандааhа шангатай хатуу зоригтойшуул, үнэхөөрөө олонхи ушарта загаhашан угтан ажалладаг байха юм.

— Олон зон манайда ороо, гараа даа, саанаhаа нэгэ ондоохон, досоohоо хүсэтэйшүүл үлөө, — гэжэ Большереченскын загаhанай заводой директор Алексей Трофимович Мельников ажалшадаа магтана.

— Иван Александровичтал адли бултадаа байбал, Байгал далайнгаа оёорто хүрэхэ hэмди, — гээд тэрэ энеэбхилнэ. — Энэмнай хүйтэн халуууниие мэдэдэггүй хүн. Харанхы hүниншье, хура бороон ба hалхи шуурган соогууршье хамаагүй, хүдэлжэл байдаг. Өөрөө мэдэдэг ааб даа. Ямар сагта, хэдыдэ ажалдаа гарахаяа, өөрын онсо нюусатай, барометртэй. Хэзээ, юу хэхэбтэ гэжэ заабарилдагшьегүйбди, түсэбөө дүүргэhэн байдаг. Байгша ондо 800 центнер загаhа бариха даабарияа, мүнөө аяар 1300-да хүргөөд байна. Үшөө жэлэй дүүрэтэр саг бии, нилээдгүй үлүүлхэ даа...

Иигээд саашань, хэрбээ нүхэр Конев ту… болоо hаа, тэрэ… хара урдахняа … даг хүн бэшэ. Т… жэлээрээ загаhа… шье, ёhотой эмхи… дамар бэрхэ hур… жүүлэгшэ мүн. … дай хиналтын б… шүүн туладаа, … ямар нэгэн hаа… хаданьгү, али … ажабайдалда зар… гүй ябадалай д… тон нягтаар хина… зэмыень зүбөөр … хэмжээ абахые … Үшөө заводойнгоо … рэгүүдые үргэлж… сэжэ байдаг юм. … гэрhэн бүхы hур… хэдэн удаа Ка… районно Соведэй … даар дэбжүүлэгдэ… тай. Тиимэл хада… нүхэдынь, түрэл … дынь булта хүндэ… заабаридань ехэ… тайгаар хандадаг … гээрнь Иван Але… үлүү омогорхон … байдаггүй, даруу… ряар баримталан, … шэхэнээр бэеэ аба… Урданай загаhаша… сэхэ, үндэр бүтэ… лые гүрэн түрэм… рөөр сэгнэжэ, тэрэ… лай Улаан Тугай … шагнаа. Тиихэдэ … грамота болон … шангуудынь олон … Республикын габ… hашанай хүндэтэ … гэдэ хүртэнхэй.

...Далайн эрье… хэнээр hэбшээлэн … Арюун тунгалаг … бүреэр ялалзаhан … үзэсхэлэн hайхана… ямар нэгэн сэсэрл… най орон нютаг … дэнэ. Иимэ газар… жа, ажаллажа … дүүрэн хүсэн со… эдлэжэ байhандаа … суута загаhашан … сандрович Конев … зол жаргалтай … шэбшэhээр, бидэшье … дурагүйхэнөөр hэ… саа hэмди.

Ив. О…

Кабанскын райо…

ПОЛИТИЧЕСКЭ БОЛОН ЭКОНОМИЧЕСКА hУРАЛСАЛАЙ ПРОПАГАНДИСТНУУДЫЕ СТОЛ ДЭЭРЭ ТАБИДАГ МЕДАЛЯАР ШАГНАХА ТУХАЙ

Марксистско-ленинскэ теориие нэбтэрүүлэн ойлгуулха, ажалшадые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ талаар олон жэл соо ашаг үрэтэйгөөр ажаллаhанайнь түлөө КПСС-эй обком эдэ пропагандистнуудые стол дээрэ табидаг медаляар шагнаба:

Варфоломеев Тимофей Дементьевичые — Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой марксизм-ленинизмын үндэhэ hууриин hургуулиин пропагандист, Мухар-Шэбэрэй Никольскын сельскэ Соведэй түрүүлэгшэ;

Гуслякова Донара Анатольевнае — марксизм-ленинизмын үндэhэ hууриин hургуулиин пропагандист, Улаан-Үдын Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадай техническэ хиналтын таhагай начальник;

Задорожный Анатолий Григорьевичые — КПСС-эй Хяагтын райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша;

Кондрашов Валентин Владиславовичые — научна коммунизмын hургуулиин пропагандист, Улаан-Үдын шэлэй заводой ахамад инженерэй орлогшо;

Лазарев Михаил Петровичые — марксизм-ленинизмын үндэhэ hууриин hургуулиин пропагандист, Яруунын районой «Юбилейный» совхозой прораб;

Очиров Владимир Доржиевичые — экономическа hуралсалай пропагандист, Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонин ажалай бригадир;

Симонова Мария Семеновнае — Охин-Булагай совхозой марксизм-ленинизмын үндэhэ hууриин пропагандист, Бэшүүрэй районой тусхай hургуулиин завуч;

Скарга Владимир Афанасьевичые — экономическа hуралсалай пропагандист, Хойто-Байгалай районой «Нижнеангарсктрансстрой» трестын 581-дэхи СМП-гэй начальник;

Стаценко Леонид Ивановичые — марксизм-ленинизмын үндэhэ hууриин hургуулиин пропагандист, Баунтын районой Багдаринай геолого-бэдэрэлгын экспедициин ахалагша геолог;

Токарев Михаил Ивановичые — научна коммунизмын hургуулиин пропагандист, Хориин районой Хүрбын леспромхозой ахамад инженер;

Цыбелов Михаил Юмжаповичые — научна коммунизмын hургуулиин пропагандист, Захааминай районой Закаменскын больницын врач-рентгенолог.

ҮҮСХЭЛ ГАРГАБА

Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадай Валентина Лаврентьевна Ефремовагай хүтэлбэрилдэг нооhо илгагшадай бригада эдэбхи ехэтэй ажалаараа предприяти дотороо мэдээжэ юм.

В. И. Ленинэй түрэhөөр 115 жэлэй ой болотор бүхыдөө арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабариие дүүргэхэ гэhэн үүсхэл комбинат дотороо гаргаад, табан жэлэй түсэб болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрhэн социалис эршэтэ мүрысөөндэ предприятиингаа бусад бригаданудые оролсохыень тус бригадын гэшүүд уряалба.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхинhээ түсэбhөө гадуур 830 тонно нооhо илгаа. Мүнөө тус бригадынхид 1985 оной май hарын тоосоогоор ажаллажа байнхай.

А. ДАШИДОНДОКОВ.

ГОРОДОЙХИД — ХҮДӨӨ АЖАХЫДА

ТУhАЛАМЖАНЬ ҮДЭРhӨӨ ҮДЭРТЭ ҮРГЭДЭ…

Манай ороной хүдөө ажахын ажалшад арад зонойнгоо эдеэнэй столые улам баян дэлгэр болгохын тула айхабтар ехэ хэшэл оролдолго гаргажа байнхай. Ехэ продукци абахын түлөө шанга тэмсэл ороной фермэ, таряалан дээрэ, хүдөөгэй үйлэдбэриин бусад участогуудта ябуулагдана. Энэ шухала хэрэгтэ городойшье олон тоото түлөөлэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадажа, али болохын туhаламжа үзүүлнэ. Илангаяа СССР-эй Эдеэ хоолой программын баталагдаhанай hүүлээр промышленна предприятинууд, городой бусад эмхи зургаанууд хүдөө ажахыда шефскэ туhаламжа үзүүлхэ талаар үргэн хэмжээнүүдые хараалhан байха юм. Иигэжэ таряашад болон хүдэлмэришэн ангиин хоорондохи харилсаан улам үргэдэжэ, бүри гүнзэгы удха шанартай болоо гээд тэмдэглэлтэй.

Республикымнай ниислэл — Улаан-Үдын промышленна предприятинууд, эмхи зургаанууд шефскэ туhаламжаяа жэлhээ жэлдэ үргэдхэнэ. Авиационно, локомотив-вагон заhабарилгын, шэлэй, судна бүтээлгын, «Электромашина» заводуудай, Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин, нарин сэмбын комбинадай, бусад предприятинуудай коллективүүд колхоз, совхозуудта үйлэдбэриин барилганудые, гэр байрануудые барихаhаа гадна, хүдөө ажахын шухала кампанинуудай үедэ хүн зониие эльгээжэ, горитойхон туhа хүргэдэг болонхой.

Жэшээлхэдэ, **локомотив-вагон заhабарилгын заводойхид** 20 жэлэй туршада Яруунын районой совхозуудтай харилсажа, туhалжа байнхай. Энэ хугасаа соо заводой барилгашад районой түб hууринда соёлой байшан, байрын 150 гэр, хонидой—42, эбэртэ бодо малай—38, тугалай 28 байра гэхэ мэтэнүүдые, үйлэдбэриин болон соёлой-ажаhуудалай бусад объектнүүдые ашаглалгада тушааhан байха юм. Богонёор хэлэхэдэ, заводой коллективэй хүсөөр Яруунын райондо жэл бүри 500 мянган түхэригэй барилга-хабсаргалгын хүдэлмэри хэгдэнэ.

Байгша ондошье тус заводойхид байрын 20 гэр тушааха, Иисэнгэ hууринда соёлой байшангай барилга дээрэ 100 мянган түхэригэй хүдэлмэри хэхэ, Нарhатын совхоздо үнеэдэй байра бариха юм. Тэрэнэй хажуугаар элдэб янзын запас частьнуудые, зэр зэмсэгүүдые бүтээхэ байна. Түхэреэн жэлэй туршада районой ажахынуудта туhалжа байhан заводой хүдэлмэришэд дайралдаха. Дизельнэ цехэй слесарьнууд Н. Н. Бурдуковский, К. Б. Туманов гэгшэд суг хүдэлдэг нүхэдтэеэ хамта малай тэжээл бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, олоной магтаалда хүртэнэ. Мүн М. М. Сардонов, Е. Д. Кобец гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг барилгашадай бригаданууд эршэ ехэтэйгээр хүдэлнэ.

Шефскэ туhаламжын бүхы хүдэлмэриие заводой парткомой дэргэдэ байгуулагдаhан тусхай комисси эрхилдэг, хинан шалгажа байдаг юм.

Хүдөөгэй ажалшадта шеф ёhоной туhаламжа үзүүлхэ талаар баян дүршэлтэй болоhон шэлэй заводой коллективэй ажал хэрэгүүд hайшаалтай. Эндэхи хүдэлмэришэд Зэдын районой «Коммунизм» колхоздо малай олон байра, 5 мянган хони шахан тарглуулха талмай, байрын гэрнүүдтэй шэнэ үйлсэ бодхооhон байха юм. Жэл бүхэндэ энэ ажахыда заводhоо 20 механизатор ерэжэ, тарилгын, ургаса хуряалгын хүдэлмэринүүдтэ хабаададаг заншалтай. Байгша ондо шэлэй заводойхид энэ ажахыда 150 тонно малай тэжээл нөөсэлөө. Барилга дээрэ Григорий Георгиевич Казаровай хүтэлбэрилдэг бригада hайнаар ажаллана. hаяхан нүхэр Казаров партиин гэшүүндэ кандидадаар абтаба.

Колхозой үйлэдбэриин түрүүшүүл, Инзагатын hургуулиин үхибүүд заводой профилакторидо, пионернүүдэй лагерьта хүнгэлэлтэтэй путевконуудаар арагалуулдаг, амардаг болонхой.

Юрэдөө, иимэрхүү жэшээнүүд олон даа. hаяхан Улаан-Үдын районой Оронгын совхоз хүрэгдөө бэлэй. Нарhан-Толгой гэжэ газарта түбхинэhэн ороohоной тоогой тээ хойгуур нэмжыhэн хартаабхын поли дээрэ баhал городhоо хэдэн автобусуудаар ерэhэн хүнүүд хүдэлжэ байба. Энэ хабартаа hайнаар элдүүрилэгдэhэн элhэлиг газарта хартаабхын hайн ургаса гаража, ажахын ахамад агроном С. М. Монхоевой сэдьхэлынь баясана хэбэртэй.

— Гектарай 120—130 центнер ургаса лаб абтахань ха. Халагниш, үшөө нэгэ недели соо газар доро байгаа hаа, бүри эдеэшэхэ hэн. Теэд хүйтэн болохоhоо урид хартаабхаяа малтажа абахые оролдоно ха юмбибди. Городhоо ерэhэн хүнүүд манда горитойхоноор лэ туhална даа. Мүнөөдэр үйлэдбэриин «Бурятгеология» нэгэдэлэй, Соёлой болон Элүүрые хамгаалгын министерствэнүүдэй, «ЗабайкалпромстройНИИпроектын» хүдэлмэрилэгшэд ерэнхэй, — гэжэ нүхэр Монхоев хөөрэнэ.

Үнэхөөрөөшье, Улаан-Үдэhөө нэгэ доро ерэhэн 500 шахуу хүнүүд ногооржо байhан үргэн полиие хараа байса «эрээлээ» ааб даа. Гансал «Бурятгеология» нэгэдэлhээ аяар зуу гаран хүн ерэжэ, «хоёрдохи хилээмэ» малталсаа ха юм. Тэдэнэр бүхыдөө дүрбэн гектарай ургаса хуряаха даабаритай байгаа. Тэрэнээ нэгэ үдэр соо дүүргэхэ эрмэлзэлтэй байгаа ха. Теэд үндэр ургаса тэдэнэй хүдэлмэридэ «haалта» хэбэ ха юм — хэды оролдобошье, оройдоол хахадынь малтажа үрьдибэ. Энээн тушаа нэгэдэлэй генеральна директор Петр Чернакович Шобогоров иигэжэ хэлээ hэн:

— Гараараа малтахада, хүндэшье hаа, баян ургаса хуряахада, урматай даа. Үглөөдэр бүри олоороо ерэжэ хүдэлхэбди.

Үйлэдбэриин иимэ томо нэгэдэлэй коллективэй түлөөлэгшэдэй генеральна директор түрүүтэйгээр ерээд, ажахыда эдэбхитэйгээр туhалжа байхадань сэдьхэлэй баяр түрөө бэлэй. Бусадайшье хүдэлмэреэр омогорхохоор лэ. Тэдэнэр мүн лэ үнэн зүрхэнhөө хүдэлжэ, даабаряа саг соонь дүүргэхын тула ехэтэ оролдоhон байна.

Иигэжэ жэл бүри городойхид хүдөөгэй ажалшадта горитойхоносор туhалжа байдаг болонхой. Теэд манай hанахада, тэдэнэй хүдэлмэри эмхидхэхэ талаар үшөөл ехэхэн дутагдалнууд ушарна. Нэгэдэхеэр, предприяти, эмхи зургаан бүхэн шахуу шефтээ абаhан колхоз, совхозуудтай ха юм. Тиимэhээ тэдэнэр анхан харилсаатай болоhон ажахынуудта хүдэлхэ дуратай бшуу. Гэбэшье партиин райкомууд, райгүйсэдкомууд хабарай, намарай хүдэлмэриин үедэ предприяти болон эмхи зургаануудта тусхай даабари үгэхэдөө, ехэнхидээ энээниие хараадаа абанагүй ха. Юуб гэхэдэ, зарим коллективүүд, өөhэдынгөө шефтээ абаhан ажахыда ошонгүй, нүгөө тээшэнь эльгээгдэнэ. Жэшээлхэдэ, «ЗабайкалпромстройНИИпроектын» хүдэлмэрилэгшэд Оронгын совхоз ерэжэ, хартаабха малтахынгаа урда тээ энэл районой «Сэлэнгэ», «Пригородный» совхозуудта элдэб ажал хэhэн байна. Харин тэрэ үдэр хүрэтэр өөhэдынгөө шефтэ байhан «Советская Россия» колхоздо хамhалсаха аргагүйдэбэ. Иимэ жэшээнүүд үшөөл дайралдана.

Хоёрдохёор, городой зониие хүдөөдэ абаашаха, хүдэлмэриин hүүлээр асарха транспорт тухай хэдэн үгэ хэлэмээр. Хэнэйшье мэдэhээр, олонхи коллективүүд автобусуудые захидаг гээшэ. Теэд пассажирнуудые зөөдэг Улаан-Үдын автотранспортна предприятинууд элдэб шалтагаанаар зарим захилнуудые саг соонь дүүргэнэгүй. Ушар иимэhээ хүдөө гарахадаа зон оройтохо, хүдэлмэриеэ эртэ дүүргэхэ баатай болоно бшуу. Тиигэжэ заримдаа нэгэ үдэр соо хэгдэхэ хүдэлмэри унжагайруулагдана, гаргаша ехэтэй болоно гээшэ.

Үнинэй харилсаатай болоhон ажахыдаа хүдэлхэ дуратай коллективүүд олон. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр хүдэлхэ газараашье, хандаха хүнүүдээшье мэдэхэ болонхой. Тиимэhээ хэдэн коллективүүдэй түлөөлэгшэдэй hанамжануудые шагная.

П. Ч. Шобогоров — үйлэдбэриин «Бурятгеология» нэгэдэлэй генеральна директор:

— Манай нэгэдэлдэ хүдөөдэ гаража хүдэлхэеэ арсаха хүн байхагүй. Тарилгын, ургаса хуряалгын халуун саhада ажахынуудта техникээр, хүн зоноор туhалдагбди. Теэд жэлhээ жэлдэ ондо ондоо газар руу ошогдохо болоно. Саг зуурын хүдэлмэридэ үгтэhэн техникэмнай ехэнхидээ эбдэршоод бусана. Хэрбээ нэгэл ажахыда, найдамтай гарта үгтэбэл, трактор, машинануудынай аша үрэтэйгөөр хүдэлгэгдэхэ, бүтэн бүринөөр бусаагдаха hэн.

В. И. Теплов — рес… Соёлой министерствын … салай зургаануудай … даагша:

— Мүнөө дээрээ О… совхоздо хартаабха … бди, тиигээд Ошурко… жо хапуустын ургаса … бди. Эндэшье хапуус… гаса hайн, хуряалсаха … хэрэгтэй болохол ха … нагдана.

О. П. Гершман — … калпромстройНИИпрое… партийна организаци… тарь:

— Хаанашье хүдэл… ли юм аабза. Теэд «Со… Россия» колхоздомнай … хүлеэгээ ёhотой. Бидэ… нэй харилсаатай ха юм… 1-дэхи ПАП-ай гэмээр … хожомдожо ерэхэhээ … ажахын хүтэлбэрилэ… хүдэлхэ полиёо бэдэрж… раабди.

Эдэ бүгэдэ асуудал… бусадшье предприяти, … зургаануудай колле… hонирхоно ёhотой. Ти… хүдөөгэй ажалшадта … городой зоной хүдэлхэ … нуудые хубаарилха … байhан дутуу дунда… саашадань усадхаха, … хэмжээнүүдые абаха … ха.

Д. МУН…
манай …

·ТАСС·АПН· ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭ ЮУН БОЛОНОБ ·ПРЕСС-БЮРО·

…шуул болон студентнэрэй …эйн фестивальнуудай импе-… эсэргүү тэмсэлдэ hаналаа …бэхижүүлхэ талаар ашаг …удха шанартай байһыень …ойлгонхой. Коммунизмда …тэмсэгшэ Збигнев Бжезин-…нигэжэ тэмдэглэжэ hэн: «Фе-…ба баруунай оронуудта эсэр-…тай тэмсэлдэ коммунист-…эгээл хүсэтэй зэб-…нинь мүн болоно». Фе-…эхиндэшье (түрүү-…

фурт-на-Майне хотодо байгуулагдаа hэн. Энэ фестивальне заабол таhалдуулха гэhэн шиидхэбэри заседаниуу-дай нэгэн дээрэ абтаа бэлэй.

Штабай шиидхэбэриие бэелүүлхэ зорилготой 6 мянган түлөөлэгшэд Венэдэ эльгээгдээ hэн. Тэдэнэр тусхай литература, плакадуудые, значогуудые, үнгэрхэдөө олон зуугаад үхэр хулгана тиишэ абааша байгаа. Фестивалиин нээгдэхэ үдэр эдэ үхэр хулгана «Пратер» стадион дээрэ табиха ёһотой байгаа бшуу. Зүгөөр «үхэр хулганын ябуулга» гэдэгынь хүмүүнэй тооhон боложо хосорhон юм. Тэд hөөргэ, энэ үдэр зө найрамдалай hүлдэ солохо хэдэн мянган сагаан далитай гулабханууд «Пратер» стадион дээрэ табигдажа, оршон тойронхи огторгойе бүрхөөгөө hэн.

[ФЕС]ТИВАЛИИН ХҮДЭЛӨӨЕ … БУРУУШААНАБ?

ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ ТЭМСЭЛ

«Хархис этэгээдүүд Венэдэ холодогты! Фестивалиие зайлагты!» — гэжэ делегадууд хашхаралдаhан байгаа.

…толь 1947 ондо Прагада бо-… социалис оронуу-… баруунай гүрэнүүдэй …коммунистнуудтай хамта залуу …ба социал-демократууд, ли-…ба центристнүүд, консерва-…болон шажан мүргэлэй эмхи-…

Залуушуул болон студентнэрэй фестивальнууд бүхэндэ тэрээнэй хабаадагшад лэ мүнгэ суглуулдаг, фестивалиин жасада мүнгэ зөөри орулдаг байhаниинь мэдээжэ. Национальна бэлэдхэлэй комитедүүд энэ талаар ехэ туhа үзүүлдэг юм. Фестивальнуудта эсэргүүсэгшэдтэ хэд мүнгэ hомолно гээшэб?

Фестивалиин хүдэлөөе буруушаагшадай зарим тодорхой адресүүдые, нэрэнүүдые дурдажа болоно. Жэшээнь, НАТО-гай майор Зигнер гэгшэ хархис хүсэнүүдэй дурсагдажа тусхай штабай ажал эрхилэн ябуулаа hэн. 1962 ондо Хельсинкидэ үнгэргэгдэhэн фестивальда … — гэжэ Хойто-Атлантическа холбоон хоёр дахин хаража үзэhэн байгаа. 1958 ондо Венэдэ, удаань Хельсинкидэ үнгэргэгдэhэн фестивальнуудта эсэргүү тэмсэлдэ США-гай … албан гэдэг 125 мянган доллар абаhан байгаа.

Үнгэрэгшэ арбан нэгэн фестивалиин туд бүхэндэ … мянган хабаадагшад байгаа гэжэ статистика элирхэйлэн гэршэлнэ. Энэнь фестивалиин хүдэлөөе буруушаагшадай юушье туйлажа шадаагүй байhые гэршэлнэ. Гэбэшье хархис хүсэнүүд 1985 оной зун Москвада болохо бүхэдэлхэйн XII фестивальда бэлэдхэлэй үедэ хархис хүсэнүүд харата ябуулгануудаа зогсоогоо гэжэ хэлэхын аргагүй.

XII фестивалиин совет бэлэдхэлэй комитедэй хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн hаяхан пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, хархис хүсэнүүдэй харата ябуулгануудай түсэбүүд мэдээжэ гэжэ тэмдэглэбэ.

Андрей ЛОСКУТОВ. (АПН).

ХАМТЫН ШЭНЖЭЛЭЛГЫН ҮРЭ ЕХЭ

Уhан дорохи вулкануудые шэнжэлхэ талаар тусгаар мэргэжэhэн дэлхэй дээрэхи ори ганса тамаржа ябадаг лаборатори — «Вулканолог» гэжэ совет эрдэм-шэнжэлэлгын судна Мексикын эрьенүүдhээ бусажа ерэбэ. Дэлхэйн гүн дундаhаа гарадаг халуун урасхалай хуули ёhые шэнжэлхэ гээшэ совет болон мексикан эрдэмтэдые hуулгаhан судныи 20-дохи рейсэй гол зорилго болоно. Тиихэтээ хамта геофизическэ шэнжэлгэнүүд хэгдэhэн байгаа.

Энэ хадаа СССР-эй ба хүгжэжэ байгаа гүрэнүүдэй эрдэмтэдэй уласхоорондын харилсаа холбооной ори ганса жэшээ бэшэ юм. «Каллисто» гэжэ совет эрдэм-шэнжэлэлгын ондоо судна 10 гаран жэл соо дэлхэйн океан далайнуудай уhа хаха эсхэн, тамаржа ябанхай. Үнгэрhэн жэлнүүдтэ тэрэ Номгон ба Индиин океануудай оршондохи 20 гаран ороной портнуудта ороhон байгаа. Хамтын экспедицинүүд минеральна нөөсэ баялигуудые үргэлжэ дээрэнь шэнжэлхэ талаар хүгжэжэ байгаа оронуудта туhалха гэhэн гол зорилготой юм. Иимэ шэнжэлгэнүүд уласхоорондын проектээр хэгдэдэг.

Советскэ Союз эрдэм-шэнжэлэлгын мүнөөнэй эгээл хүгжэнги флодтой юм. СССР-эй Наукануудай академиин гү, али сагай уларил шэнжэлэлгын СССР-эй Гүрэнэй комитедэй научна судануудтай бүхы океан далайнууд соо уулзажа болоно.

Океан далайе СССР гүнзэгыгөөр шэнжэлхэдээ, дүй дүршэл болон материалнуудаараа Азиин, Африкын ба Латиин Америкын хүгжэжэ байгаа оронуудай эрдэмтэдтэ ехэ туhаламжа үзүүлдэг байна.

Эрье шадарай уhан соо шэнжэлгэнүүдые хэхын тула гадаадын эрдэмтэдтэ туhаламжа, дэмжэлгэ үзүүлхэ талаар совет эрдэмтэд ехэ юумэ хэхэhээ гадна, шэнэ приборнуудтай, аппаратуратай хүгжэжэ байгаа оронуудай мэргэжэлтэдые танилсуулдаг.

Тэдэнэй уhан соо шэнжэлгэнүүдые хэхэ талаар гадаадын эрдэмтэдтэ туhалха гээшэ совет мэргэжэлтэдэй гол зорилго болодог байна. Кариб ска далай болон оршон тойронхи районуудые шэнжэлхэ ЮНЕСКО-гэй правительстванууд хоорондын океанографическа комиссиин сессинүүдэй нэгэн дээрэ Ямайкын ба Никарагуагай делегадууд 1979 болон 1980 онуудта СССР-эй эрдэм-шэнжэлэлгын судна дээрэ совет-ямайкын хоёр экспедициин хэгдэhэн тухай хөөрөө hэн. Хамтын хүдэлмэриин ашаар Ямайкын эрье шадар элдэб түрэлэй загаhадай hүрэглэжэ байлгые шэнжэлhэн юм.

СССР-эй Наукануудай академиин суднанууд дээрэ хэгдэhэн экспедицинүүдэй үедэ, гадаадын оронуудаар ябахадаа Венесуэлын, Мексикын, Никарагуагай, Перугай, Ямайкын ба бусад зарим оронуудай эрдэмтэдтэй нэгэнтэ бэшэ хөөрэлдөө hэм. Дэлхэйн океан далайнууд хадаа эдеэ хоолой, минеральна, элшэ хүсэнэй нөөсэ баялигуудай эшэ үндэhэн болоно. Гэбэшье эрдэм наукын хангалтагүй хүгжэлтэ, мэргэжэлтэдэй дутагдал, американ монополинуудай хашалта харшалалта дэлхэйн океан далайнуудые шэнжэлхэ, ашаглаха эрдэм-шэнжэлэлгын хүдэлмэридэ hаад ушаруулдаг байна. Хүгжэжэ байгаа оронуудта далайн ажахые бэеэ даагаад, дулдыданги бэшээр хүгжөөлгэ тэдэнэртэ ехэ уршаг тойбо татадаг юм.

Мехикэ хотын университедтэ хүдэлдэг биолог Рауль Е. Окампотай хэдэн жэлэй урда тээ Мексикэдэ уулзаа hэм. Тэрэ манай орондо дээдэ hургуули дүүргэhэн байгаа. Багшанар тухайдаа ехэл баяр баясхалантайгаар хөөрэхэ зуураа, тэдэнэртэ hайниие хүргэжэ байhанаа мэдүүлээ hэн. Египедэй эрдэмтэ — Александрия хотын океанографиин ба загаhанай ажахын институдай хүдэлмэрилэгшэ Макрам Гиргигэй Москвагай университедэй багшанар тухай мүн лэ иигэжэ хөөрэжэ байхыень дуулаа бэлэйб.

Транснациональна монополинуудhаа дулдыдангүй өөhэдынгөө далайн ажахые байгуулхадань, тамаржа ябадаг совет лабораторинууд хүгжэжэ байгаа олохон гүрэнүүдэй эрдэмтэдтэ туhаламжа үзүүлдэг юм.

Иигэжэ хүгжэжэ байгаа гүрэнүүдэй эрдэмтэдэй шэнжэлхы ажал ябуулгадань Советскэ Союзай түлөөлэгшэд ехэ туhаламжа үзүүлдэг байна.

Владимир ГОРБАНЕВ. (АПН).

«ВАШИНГТОН ТАЙМС» ЮУ ИДХАНАБ?

США-гай ниислэлдэ үдэр бүри гарадаг газетэ хоёр жэлэй саада тээ барлагдажа эхилhэн юм. Тэрэ абаhаар Сагаан байшангай дура татаа hэн. Тэрэ «Вашингтон таймс» гэжэ нэрэтэй. Байгша оной апрельдэ тэрэнэй нэрэ дээрэ амаршалга эльгээhэн президент Рейган энэ газетые үдэр бүри уншадаг юм.

«Вашингтон таймсай» юрын номер хаража hуунаб. Уласхоорондын темэдэ үгтэhэн арбан томо материалhаа табаниинь Советүүдтэ хэтэрмэ харша шэнжэтэй.

Жэшээнь, Холбоото Штадуудай худалдажа абадаг совет эд товарнууд «богоолнуудай ажалаар» бүтээгдэнхэй гэhэншүү худал хуурмаг баталамжанууд нэгэ «корреспонденци» дотор дабтагдана. Иимэ баталамжануудынь үнинэй хүндөө буураа юм. Энээнэй «үндэhөөр» СССР-тэй худалдаа наймаа хэлгые хорихо эрилтэ табиhан хархис этэгээдүүдые — США-гай конгрессэй гэшүүдые газетэ дэмжэнэ.

Гадаадын оронуудай посольствонуудhаа 300 метрэй газарта жагсаал үнгэргэлгые хоридог хуулиие буруушааhан бүлэг политическэ хулигануудай ябуулга нүгөөдэ мэдээсэл доторнь шашагаар харуулагдана. Совет посольствын дэргэдэ алалга хюдалга үүдхэхэ хүсэлтэй энэ бүлэгэй буруушаалгые газетэ баhал дэмжэнэ.

Консервативна бүлгэмүүдэй, ондоогоор хэлэхэдэ, Рейганэй захиргаанай засаг барижа байха үедэ ехээр олошорhон хархис эмхинүүдэй «аша үрэтэй ажал ябуулга» тухай мэдээсэлнүүд газетэдэ дүүрэн.

Харин США-гай дотоодын шиидхэгдээгүй асуудалнууд тухай газетэ юу бэшэдэг байнаб? Һүүлшын президентын үедэ үгытэйшүүлдэ үгтэдэг тэдхэмжэнүүд болон бусад социальна жасанууд хайра гамгүйгөөр хаhагдаhаниинь бултанда мэдээжэ. Энэнь илангаяа негр хүн зониие хүндэ хүшэр байдалда оруулhан байха юм. Ороной статистикын гэршэлhэнэй ёhоор, 1966 онhоо хойшо негрнүүдэй дунда хүдэлмэригүйдэлгэ 7,3 процентhээ 16,7 процент хүрэтэрөө ургаhан байна. Харин үшөөл үлөөгдэhэн тон бага тэдхэмжэнь «негрнүүдые залхайруулна, гэр бүлэнэрэй hандаралга үүдхэнэ» гэжэ «Вашингтон таймс» тоолоно бшуу.

Холбоото Штадуудай экономикын доройтолгые яhала зүбөөр ойлгодог гэжэ Генри Кауфман американ экономистнуудай дунда мэдээжэ юм. Тиин «Вашингтон таймс» Кауфман тушаа хараал шэрээл табина.

«Вашингтон таймсые» хэн байгуулhан байгаа хаб? Энээн тухай газетэ түрүүшынгээ номерто бэшээ hэн. Урда Корейhээ гараhан Мун Сон Менэй сектэ тэрэниие байгуулhан байгаа. «Бурханда шүтэдэггүй коммунизмтай али бүхы аргаар тэмсэхэ» гээшэ тус сектын гол зорилго болодог юм. Энэнь лэ элдэб түхэлэй хархис этэгээдүүдые Мунда асарhан байгаа ха.

Тус газетэ ЦРУ-тай нягта холбоотой гэжэ США-гай олон хүн тоолодог. Энэньшье үндэhэ баримтатай. «Бүхы орон дотор хуушанай үзэл тарааха гээшэ манай гол зорилго болоно», — гэжэ ахамад редактор Джеймс Уилан мэдүүлhэн байдаг.

Газетэ энэ зорилгоёо бэелүүлнэшье гээшэ. Зүгөөр «Вашингтон таймс» гол түлэб СССР-ые ба бусад социалис оронуудые, дэлхэй дээрэхи бүхы түрүү юумые хардажа гүрдэжэ, элдэбээр муушалдаг юм.

Валерий НЕЕВ. (АПН).

ОНСО УДХАТАЙ

ВАРШАВА. Советскэ Союзтай харилсаа холбоогоо үргэдхэлгэ Польшын арадай ажахыда онсо удхатай байна гэжэ ПОРП-ын ЦК-гай уласхоорондын комиссиин эндэ болоhон заседани дээрэ тэмдэглэгдээ. Дээдэ тушаалта хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатай СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай Экономическа зүблөөнэй шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр аха дүү оронуудтай харилсаа холбоогоо үргэдхэн хүгжөөлгын түсэбүүдые тэрэндэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэбэ.

2000 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй ба ПНР-эй хоорондохи экономическа, эрдэм-техникын харилсаае хүгжөөлгын удаан болзорой программа, удаадахи табан жэлдэ хоёр ороной арадай ажахын түсэбүүдые тааралдуулан табилга хадаа харилсан ажаллалгын толотомо гэршэ жэшээ болоно гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдээ.

ПАРИЖ. Гэгээрэлэй, эрдэм, соёлой асуудалнуудаар Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин гүйсэдхэхэ соведэй (ЮНЕСКО) эндэ боложо байhан 120-дохи сесси дээрэ уласхоорондын энэ эмхиин генеральна директор Амаду Махтар м' Боу элидхэл хэбэ.

ЮНЕСКО-гэй элдэб программануудые бэелүүлгын асуудалнуудта, тусхайлбал, эрдэм, техникын хүгжэлтын обществодо ушаруулдаг хойшолонгуудые шэнжэлгын, залуушуулые hургалгада хэдэн оронуудта үзүүлэгдэдэг туhаламжын, спорт хүгжөөлгын асуудалнуудта тэрэ дэлгэрэнгыгээр тогтожо эхилээ.

ШУХАЛА АСУУДАЛНУУД ХЭЛСЭГДЭЭ

1986 ондо үнгэргэгдэхэ Эб найрамдалай уласхоорондын жэлдэ бэлдэлгэдэ ЮНЕСКО-гэй оруулжа байhан хубита тухай элидхэлшэ мэдээсэбэ.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай дүүрэhээр 40 жэлэй ойе hайндэрлэхэ тухай ЮНЕСКО-гэй генеральна конференциин 22 сессиин тогтоолой ямараар бэелүүлэгдэжэ байhан тухай тэрэ хөөрөө.

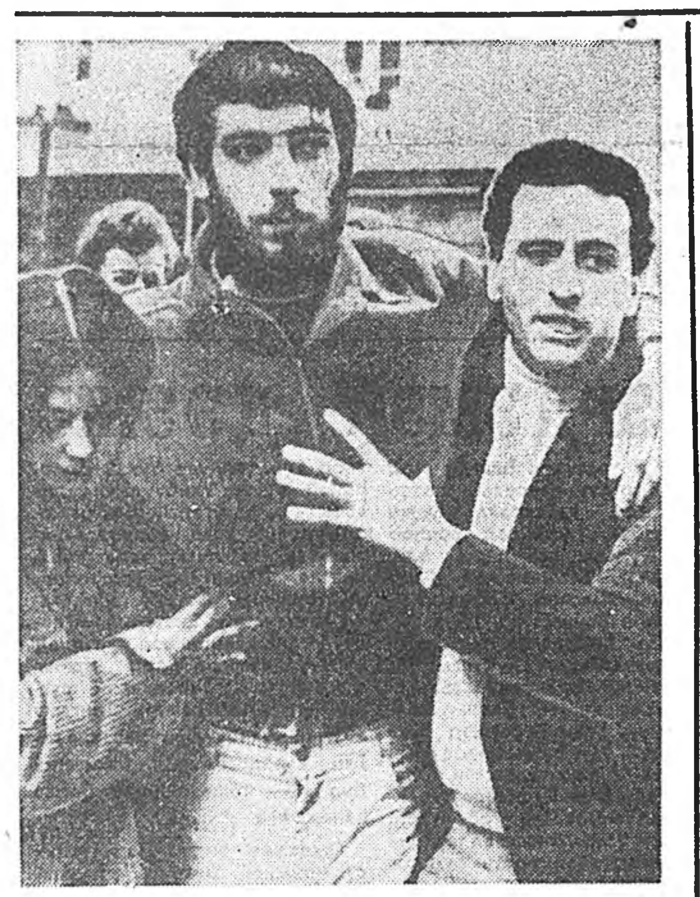

ЧИЛИ. Национальна буруушаалгын үдэртэй дашарамдуулан, ороной ниислэл Сантьяго хотын түбэй талмай дээрэ болоhон жагсаалда хабаадагшадта эсэргүүгээр Пиночедэй засагаархид үшөө нэгэ шуhата hүйдхэл үүсхэбэ.

Тэдэндэ уhа сасаhан, шиидамаар сохиhон, тусхай hургуули гараhан нохойнуудые тухирhан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: полициинхидай ябуулгаhаа хохидогшод.

ТАСС-ай фотохронико.

40 ЖЭЛЭЙ ОЙ

СОФИ. Болгариин Арадай Армиин 40 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай суглаан Софида болобо. БКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, НРБ-гэй арадай оборонын министр армиин генерал Д. Джуров элидхэл хэхэдээ, hүүлэй 40 жэлэй хугасаа соо БКП-гэй хүтэлбэри доро Болгариин арадай арми социалис туйлалтануудые бата найдамтайгаар хамгаалдаг болоо гэжэ хэлэhэн байна. Революциин гал дүлэн соогуур мүндэлhэн, дайшалхы ба революционно алдарта ёhо заншалнуудые үргэлжэлүүлэгшэ энэ арми Варшавска Договорой гэшүүн-гүрэнүүдэй Нэгэдэмэл Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй бата бэхи хубинь болонхой. Дайнай hүүлэй түрүүшын жэлнүүдтэ СССР-тэй манай хани барисаае бэхижүүлhэнэй ашаар манай арминуудай нүхэсэл улам батадхагдаа hэн.

БКП болон Болгариин гүрэн интернациональна уялгаяа нэрэтэй солотойгоор бэелүүлжэ, Варшавска Договорой эмхиин хаба шадалые бэхижүүлгэдэ бодото хубитаяа оруулжа байнхай.

СССР-эй оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо Советскэ Союзай Маршал, Г. В. Куликов КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ, болгар арадай ехэ хани К. У. Черненкэhээ халуун амаршалга, hайн hайхан хүсэлэнгүүдые суглараг шадта дамжуулба.

ЛАОСОЙ НОГООН ДАЛАЙ

Индохитадаи хахад аралай түбтэ оршодог Лаосой Арадай-Демократическа Республика далай руу гараха газаргүй юм. Харин ороной газар дээгүүр самолёдоор ниидэжэ ябахада, заха хизааргүй ой модониинь ногоон далай шэнгеэр үзэгдэдэг.

Эртэ урдын ороной эрхэ сүлөөдэ дуратай арадта харшаар американ империализмын үүдхэhэн «онсо» дайнай эдэгээгүй шарханууд зүүлжээ болохо бүреэ мэдэрэгдэдэг байна. 1964 онhоо 1973 он болоторхи хугасаа соо сүлөөлэгдэhэн районуудта 2,5 миллион тонно бомбо хаягдаhан байха юм, (1970 ондо Лаосой хүн зон 3 миллион байгаа hэн). Гэбэшье дотоодын ба гадаадын хархис хүсэнүүд патриодуудай зоригые хухалжа шадаагүй, 30 жэлэйнь тэмсэл национально-демократическа революциин илалтаар түгэсэhэн юм.

Гэбэшье хэрзэгы муухай бомбодолгонуудай хойшолонгууд мүнөөшье болотор мэдэрэгдэhээр. Хэдэн зуугаад мянган гектарай аглаг hайхан ой модон усадхагдаhан байгаа.

— Үшөө хэдэн арбаад жэлэй саада тээ ороной газар дайдын 60 процентые ой эзэлдэг байhан юм, — гэжэ ЛНДР-эй промышленностиин, гар үйлэдбэриин промышленностиин ба ой модоной ажахын министр Майсук Сайсомпхенг хөөрэнэ. — Харин мүнөө энэ тоо 45 процентhээ үлүүтэй болоно. Ой модоной талмайн ехээр хороhониинь арад зоной ажабайдалда сэхээр гү, али далда муугаар нүлөөлдэг байна. Ган гасуур болохо, үерлэхэ ушарнууд олошороо. Лаотян арад модонhоо барилгын материалнуудые, түлишэ, домто ургамалнуудые, эдеэ хоолой зүйлнүүдые абадаг гээд мартажа болохогүй. Бидэ манай баялигуудые бодомжотой зүбөөр хэрэглэжэ нураха ёhотойбди.

Элдэб янзын хоморой ан амитад хосорхо туйлдаа хүрэнхэй. Эртэ урда сагта «олон түмэн заануудай орон» гэжэ нэрлэгдэдэг байhан Лаосто 70-аад онуудай эхеэр ойролцоол 900-hаа үлүүтэй заан тоологдожо байгаа.

ЛНДР-эй байгуулагдаhанай hүүлээр республикын правительство ой модоной нөөсэнүүдые аршалан хамгаалха, бодомжотой зүбөөр хэрэглэхэ хэмжээнүүдые баталан абаа hэн. Хүдөө ажахын хүгжэлтэтэй хамта энэ хүдэлмэри гүрэнэй шухала удхатай хэрэг болонхой. Гансал экономикын ба экологиин талаар бэшэ, харин Лаосой Арадай — революционно партиин политическэ хараа шугамай талаар энэ хэрэг ехэ удха шанартай юм.

ЛНДР-тэ орёо хүшэр байдалда социализмын үндэhэ hуури байгуулагдана. Орон дотор индустрижүүлгэ хурдан түргэнөөр бэелүүлхэ эрхэ байдал үгы юм. «Тиимэhээ манайда имагтал хүдөө ба ой модоной ажахынуудай хүгжэлтэhөө социалис экономико бүридхэгдэжэ эхилхэ байна, — гэжэ НРПЛ-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЛНДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Кейсон Фомвихан тэмдэглээ hэн. — Эдэ ажахынууд хүн зоной эрилтэнүүдые, национальна оборонын хэрэглэмжэнүүдые, промышленностиие түүхэй эдээр хангаха зэргэтэй болоно».

Республика дотор гүрэнэй ой модоной промышленностиин үндэhэ hуури байгуулагдана. Лаосой хүбшэ ой розо, хара зандан мододоор баян юм. Гадаадын дэлгүүртэ үндэрөөр сэгнэгдэдэг ба парфюмерна промышленностьда хэрэглэгдэдэг бензойно дабирхай хойто провинцинуудта суглуулагдадаг байна. Эрхим шанартай лааг абахын тулада хэрэглэгдэдэг түүхэй эд — гуммилак урда провинцинуудта бэлэдхэгдэдэг. Ой модоной заншалта продуктнуудта кардамон баhал оролсодог.

Советскэ Союзай ба бусад социалис оронуудай туhаламжаар модо бэлэдхэлгын предприятинууд байгуулагдана. Модо хюрөөдэлгын, мебель бүтээлгын промышленность хүгжөөгдэнэ. 1980 оной эсэстэ Вьентьянда модо болбосоруулгын комбинат ашаглалгада оруулагдаа hэн. СРВ-гэй туhаламжаар жэлдээ 30 мянган кубометр хюрөөдэмэл модо үгэхэ хүсэтэй завод баригдаа.

Ойрын сагта республикын ой модоной промышленностиин предприятинуудта түгэс бэлэдхэлтэй мэргэжэлтэд ерэхэ байна. Вьентьянай ой модоной техническэ hургуулида hураhан бүлэг мэргэжэлтэд август hарада hургууляа дүүргэээ юм. Советскэ Союзай ба ГДР-эй багшанарай хүтэлбэри доро тэдэнэр модо бэлэдхэхэ, болбосоруулха мүнөөнэй онол аргануудые шудалаа.

Үйлэдбэриин индустриальна онол аргануудай үндэhэ hуури дээрэ ой модо ургуулгые ороной экономикын хүгжэнги hалбари болгохо түсэбүүдые ЛНДР-эй правительство табинхай. Ой модон ба сагаан туулган гадаадын оронуудта ехээр худалдагдаха байна. Саваннакхет гэжэ провинциин түбые Вьетнамай далайн эрьетэй холбохо 9-дэхи номерой харгын баригдажа дүүргэгдэхэдэ, ЛНДР-эй эд товар гадаадада худалдаха арга боломжонууд ниилээд үргэдхэгдэхэ.

Республикын хадата нютагуудта ажаhуудаг таряашад барайгар тарижа ургуулхын тулада ой модо сабшажа, тарилга хэдэг юм. Энэнь ой модоной нөөсэнүүдтэ бага бэшэ хохидол ушаруулдаг. Байн байтараа таряан ажалай иимэ аргаhаа арсаха гээшэ ороной ой модоной баялигуудые сахин хамгаалха ба арьбадхаха гол эрхэ нүхэсэл болоно гэжэ тоолонобди, — гээд Промышленностиин, гар үйлэдбэриин промышленностиин ба ой модоной ажахын министерствын модо тарижа ургуулха департаментын начальник Һулин Симпандит хөөрэнэ.

ЛНДР-эй литэдэ июниин 1-нэй үдэр 9 жэл соо улаан үнгөөр тэмдэглэгдэнэ. Энэнь модо hуулгалгын үдэр болоно. Бүхы орон дотор хэдэн мянган таряашад, студентнэр, Арадай армиин сэрэгшэд энэ үдэр модо hуулгалаг. Энэ национальна hайндэрэй Үхибүүдые хамгаалха уласхоорондын үдэртэй тудалдадаг байhаниинь гүнзэгы удхатай юм. Арадай засагай үедэ түрэhэн лаотян үхибүүд сэсэглэн hалбарhан газар дээрэ ажаhууха байна бшуу.

Сергей ДОВБНЯ, АПН-ай корр.

Вьентьян.

ЖУРНАЛИСТЫН ҺЭШХЭЛ

ЖУРНАЛИСТЫН ҺЭШХЭЛ. Һүүлэй үедэ баруунай кинодо энэ темэ үргэнөөр харуулагдадаг болонхой.

...Баруун Германиин режиссер Шлёндорфой «Обман» гэжэ фильм дотор Ливан гэжэ нэрэтэй тамын орондо боложо байhан хэрзэгы шэрүүн ябадалнуудые «Штерн» журналай шефүүд дуулаашагүй, мэдээшэгүй болоод байhыень харахадаа, фильмын гол герой — Бруно Ганц сүхэршэнэ. Тэрэнэй бүхы оролдолгонууд буруу hүрэнэ. Газетын хүтэлбэрилэгшэд бодото байдалые байhан соонь харуулха дурагүй юм.

...Томо журнал юундэшье зэмэгүй эрхэтэн Катарина Блюмые элдэбээр муушална. Энэнь баhал Шлёндорфой фильм мүн.

«Орион» гэhэн фирмэдэ американ режиссер Роджер Споттисвуд энэ темые баhал дайраhан «Под огнем» гэhэн фильмые дэмы буулгаагүй хаш. Чилидэхи урбалта тухай «Бесследно исчезнувшие» ба «Апокалипсис» мэтын мэдээжэ фильмүүд имагтал эндэ буулгагдаhан гээшэ бшуу.

Шэнэ фильмын үйлэ хэрэг Никарагуада болохо юм. Ник Нольтын гүйсэдхэhэн ролиин фоторепортер Рассел Прайс дэлхэйн оронуудаар ябажа, алалга хюдалга, hандаргагдаhан hуурин тосхонуудые эрхим шанартайгаар буулгаха талаар мэргэжэнхэй. «Никарагуа ошоо даа, тэндэл сэнгэжэ гарахаш», — гэжэ суттаа Чад ошохо үедөө нэгэ танилынь зүбшэл үгэнэ.

Сандинис революци илалтын замаар дабшажа эхилээ. Америкынхидэй дэмжээшье hаань, Сомосын засаг захиргаан революциин сохилоо доро hуларжа захалаа. Манагуада гоё байра байдалтай отель соо Прайс хооhон хөөрдүү, hайрхуу корреспондентнүүдтэй ушарна. Харин энэ жаргалта оронhоо хэдэн арбаад километр болохо газарта ухаэлтэ тэмсэл ябуулагдана. Репортер эдэ бүгэдые абаhаар ойлгожо шаданагүй. Никарагуа юрын лэ «зарим жэжэ асуудалнуудые» шиидхэнэ гэжэ тэрэ hанана...

Алдуу боложо, Прайс түрмэдэ ороод, тэндэ тамалагдажа байhан хүнүүдэй зоболонгые, түрмынхидэй хэрзэгы зэрлиг аашануудые хаража байхадаашье, «Ши хэнэй тала баримталнабши?» гэжэ сандинистнуудые дэмжэдэг санаартанай асуухадань, «Хэнэйшье талада бэшэб, гансал зурагуудые буулгадагби» гэжэ харюусана.

Хүлhэншэдэй гарhаа ами наhаяа алдаhан залуухан Педро хүбүүе хүдөөлүүлжэ ябахыень харажархина. Тэрэниие мэдэхэ байшана. Тиин эдэ үйлэ хэрэгүүдэй саана юунэй боложо байhые мэдэнгүйгөөр, зурагуудые буулгаха эрхэтэй аалби гээд тэрэ бахардашана.

Манагуада гадаадын журналистнуудэй дундаhаа американ радио-дамжуулгын корпорациин корреспондент эхэнэр Клэр Страйдер ба «Таймhаа» журналистикын ветеран Алекс Грезье баhал иимэ мэдэрэлдэ эжэлүүдгүй эзэлэгдэнэ.

Эсэсэй эсэстэ Прайс сандинистнуудта туhална. Тэрэнэй буулгаhан зураг дээрэ алуулагдаhан команданте Рафаэль амиды хүн шэнгеэр гарана. Сандинистнуудай дунда тараагдаhан энэ зурагынь шиидхэхы добтолгын урда тээ тэдэнэй дайшалхы зориг бадаруулха юм.

«Сандинистнуудые нюуса далдагүйгөөр хамгаалhан фильм буулгаха гээшэ голливудска режиссерой ехэ зоримгой ябадал болоно гэжэ hананаб», — гээд Алекс Грезьегэй ролиие гүйсэдхэгшэ Джин Хакман хэлэнэ. — Өөрынгөө бодолые хэлэнгүй, баримтануудые байhан соонь харуулха ёhотой гэжэ минии герой — үнинэй журналистнуудай нэгэн тоолодог байгаа. Теэд эсэсэй эсэстэ тэрэ Сомосто эсэргүү никарагуан арадай тэмсэлдэ баhал оролсоно. Тиин Сомосын гвардеецтэ алуулжа, хосорхо юм.

Харин Споттисвудай өөрынь hанамжа иимэ байна.

«Гадаадын политикые ойлгоходонь туhалдаг бүхы юумээр Холбоото Штадуудай хүнүүд тон ехээр hонирхоно гэжэ hанагшаб. Вьетнамайхидал адли балмад ябуулгануудта хабаадаха болонобибди гэжэ айдаг хүнүүдшье бии. Багахан гүрэнүүдэй хэрэгүүдтэ США хамаарха эрхэтэй гээшэ гү? — гэhэн асуудал тэдэнэр табидаг. Фильмын амжалта энээгээр лэ тайлбарилагдана гээшэ.

«Сандинис хүтэлбэрилэгшэ Рафаэлиин образые байгуулхадаа, мартагдашагүй Че Гевара тухай ходол hанаандаа оруулагша бэлэйбди, — гэжэ режиссер хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. — Рафаэлиин образдо сандинис олохон хүтэлбэрилэгшэдэй шэнжэ шанарнуудые харуулха гэжэ оролдоо hэмди».

В. МИЛЮТЕНКО. (АПН).

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

ХАНИ БАРИСААНАЙ ХАРГЫ ЗАМААР

Эрхүү — Улаан-Үдэ — Улаан-Баатар хотонуудай хоорондо велосипедээр урилдалгаар «Хани барисаанай харгы замаар» гэһэн уласхоорондын олон үдэрэй заншалта мүрысөөндэ хабаадагшад уржадар манай республикын ниислэл хотодо хүрэжэ ерэбэ. Һаяхан манай Буряад оронойл үнгэргэгдэһэн Монгол Арадай Республикын үдэрнүүдэй программын үндэһөөр мүрысөөн эмхидхэгдэбэ.

Гайхамшагта һайндэрнүүдтэ—Монгол Арадай Республикын байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаһан Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан энэ жэлэй заншалта урилдаанда МНР-эй, Эрхүүгэй, Улаан-Үдын суглуулагдамал командануудай 36 велосипедист хабаадана.

Республикымнай ниислэл хотын Соведүүдэй талмай һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй: спортивна бүлгэмүүдэй элдэб үнгэтэй тугууд далбан надхана, һүр жабхаланта, аялга хүгжэм холо саагуур соностоно, хүн зон олон. Хоёр ороной арадуудай хани барисаанда зорюулагдаһан митинг эндэ болобо.

ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой секретарь Баяр Чимитов митинг нээхэдээ, велосипедээр урилдалтын уласхоорондын мүрысөөнэй хабаадагшадые халуунаар амаршалаад, саашадаа аян замаа һайнаар үргэлжэлүүлхэ, амжалта туйлахыень хүсэбэ.

Улаалиь дайнай ветеран В. А. Авдохин үгэ абахадаа, иигэжэ мэдүүлбэ:

— Энэ уласхоорондын заншалта урилдаан манай хоёр ороной арадуудай халуун барисаанай улам хүгжэжэ байһанай тодо гэршэ, гайхамшагта һүлдэ болоно. Аха дүү арадуудай харилсаа холбоон, һаналаа нэгэдэлгэ дайнай гал дүлэн соогуур шэрээгдэн батадхагданхай. Һүрөөтэ дайнай аюулые хамтаараа гаталан дабаһан набди. Тиин мүнөө манай арадууд эб найрамал ажахы хамгаалхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэ.

— Манай оронуудай арадуудай, тэрэ тоодо спортсменүүдэй хани барисаан жэлһээ жэлдэ хүгжэн бэхижэжэ байна. Спортын олон зүйлнүүдээр нүхэд ёһоной мүрысөөнүүд үнгэргэгдэдэг. Саашадаа дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдал хангажа, иимэтгал спортын талмайнууд дээрэ тэмсэжэ байлгын,—гэжэ республикын физкультура ба спортын комитедэй түрүүлэгшын орлогшо байһан И. Л. Альцман эндэ байгаадаа уряалба.

Һүүлээрнь мүрысөөнэй ахамад судья — уласхоорондын классай спортын мастер, бүхэсоюзна категориин судья Л. М. Яковенко (Эрхүү) урилдаанай зургаадахи шатада болоһон тэмсэлэй дүнгүүдые согсолһон байна. СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ спортын мастер В. Степницкий Бабушкинай хотоһоо Улаан-Үдэ хүрэтэрхи 135 километрэй зайе 3 час 24 минута 43 секундада гаталжа, илалта туйлаба. Тэрэнэй нүхэр В. Гончаренко — хоёрдохи, Монголой суглуулагдамал командын гэшүүн спортын мастер Б. Хаянхирва гурбадахи һуури эзэлһэн байха юм. Уласхоорондын классай спортын мастер С. Просвирин үндэр хадые талхадаа, шадамар бэрхэ байһанаа харуулаа.

МНР-эй 1-дэхи командын гэшүүд гурбадахи һууринда дабшаба. Хубиин тоосоогоор Эрхүүгэй спортын мастер В. Ершов 11 час 01 минута 54 секунда саттайгаар түрүү һуури эзэлнэ. В. Степницкий, С. Просвирин гэгшэд удаадахи һууринуудта дабшана. Буряадай хүдөө ажахын институдай студент, спортын мастер Сергей Августинович 5-дахи һууринда гараба.

— Танай республикын ажалшад спортсменүүдые халуунаар угтаа. Мүрысөөн хани барисаанай, нүхэд ёһоной оршон байдалда үнгэрнэ. Нэгэ иимэ жэшээ дурдалтай. Гурбадахи шатада МНР-эй спортсмен Д. Даваасүрэнэй велосипедэй моо... Эрхүүгэй командын тренер И. Л. Наумов дары түргөөр заһабарилжа үгэһэн байгаа,—гэжэ ахамад судья Леонид Михайлович Яковенко хөөрэбэ.

Зургаан шатын дүнгүүдээр Эрхүүгэй команда түрүүлжэ ябана. Буряадай АССР-эй велосипедистнүүд хоёрдохи һуури эзэлнэ.

Уласхоорондын урилдаанда хабаадагшад үсэгэлдэр манай ниислэл хотодо амаржа, Улаан-Үдын үзэсхэлэн һайхан газарнуудтай танилсаһан, музейнүүдтэ орожо хараһан байна. Тэдэнэр мүнөөдэр аян замаа үргэлжэлүүлхэ юм.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

КОМБАЙНЕРНУУДТА АЙЛШААР

Хилганын совхозой Хүнтэйн полевой стан дээрэ үдын хоолой забһарлалгын боложо байха үедэ Баян-Голой соёлой байшангай агитбригада ерэбэ. Агитбригадын гэшүүд «Дайшалхы хуудаһа» гаргажа, станай улаан булангые шэмэглэн, харуулан ойлгуулмажын плакат, уряа, лозунгнуудые ханадань үлгэһэн байна.

Һүүлээрнь агитбригадынхид, тусхайлбал, Римма Лубсанова, Алла Ламатханова, Энгельсина Дамбиева, Розалия Дугарова, Виктор Эрдынеев гэгшэд буряад, ород композиторнуудай аялга дуу зэдэлүүлжэ, комбайнернуудай һайшаал, магтаалда хүртэбэ. Тэдэнэрэй концертын удаа совхозой партийна организациин секретарь Юрий Будаевич Гармаев агитбригадынхидта баяр баясхалан хүргөөд, дахин айлшалжа байхыень уриһан байна.

С. ПОТХОЕВ.

Баргажанай район.

Манай штатнабэшэ корреспондент А. Чепакинай буулгаһан фото-зураг дээрэ Доодо-Ивалгын лесхозой Гильбэрын лесничествын мастер Сергей Шурыгиные харанат. Тэрэнэй эсэгэншье баһал энэ мэргэжэлээр хүдэлһэн юм. Мүнөө Сергей Шурыгин эдир басаган хүбүүн хоёроо өөрынгөө мэргэжэлдэ дүршүүлжэ байнхай. «Модод үхибүүд шэнги харууһанда дуратай», — гэжэ тэрэ хэлэдэг.

ХЭБЛЭЛЭЙ ЭДЭБХИТЭДЭЙ СЛЁТ

Загарай тосхоной соёлой байшан соо районой хүдэлмэришэн ба хүдөөгэй корреспондентнүүдэй слёт үнгэрбэ. Слёдто хабаадагшад түрүүшээр промышленна предприятинууд, эмхи зургаанууд болон колхоз, совхозуудай ханын газетэнүүдэй выставкэтэй танилсаһан байна. Олонхи газетэнүүд удха шанарайнгаа талаар баян, уран гоёор шэмэглэгдэдэг болоо.

«Вперед» газетын редакциин харюусалгата секретарь А. А. Трофимова ханын хэблэл тухай элидхэл хэхэдээ, Онохойн модоной комбинадай «Коммунис ажалай түлөө» газетэ илангаяа һонирхолтой гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Жюрин шиидхэбэриин ёһоор Онохойн модоной комбинадай, Шулуутайн леспромхозой, районой дотоодын хэрэгүүдэй таһагай ханын газетэнүүд «эрхим» гэжэ тоологдоо.

Районой хэблэлэй зорилгонууд тухай КПСС-эй райкомой секретарь Э. З. Долхонова, «Вперед» газетын редактор В. Б. Будажапов хөөрэжэ үгөө.

Шулуутайн леспромхозой профкомой түрүүлэгшэ В. И. Тарасов, «Вперед» газетын «Хүн ба байгаали» гэһэн таһагай ниитын редактор И. Ф. Сиротин, Онохойн модоной комбинадай парткомой секретариин орлогшо Н. Т. Маслов болон бусад шүүмжэлхы ажаглалтануудые хэһэн байгаа.

КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. Е. Тугутов хүдэлмэришэн ба хүдөөгэй эдэбхитэй корреспондентнүүдтэ партиин райкомой, районно Соведэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотануудые, үнэтэ бэлэгүүдые барюулба.

С. ОЧИРОВ, манай корр.

«А» ҮЗЭГ — ЭРДЭМЭЙ ДЭЭЖЭ

Хүхэльби шэрээр шэрдэгдэһэн партанууд. Сонхо дээгүүр үргэлжэдөө сэсэгүүд. Яла сала шала. Һаруул. Иимэ оршом байдалда Лилия Ивановнагай намдууханаар дуугархада, оог шууяа татаха, эрьелдэхэ, эршэгэнэхэ дуратай 35 хүбүүд, басагад намдууханууд, «Үзэглэлөө» иран, хэрэгтэй хуудаһаяа нээнэ.

— Эай, үсэгэлдэрэйнгөө үзэгые бэшэе. Шугамһаа гарангүй. Үлүү булюу ёдойлгонгүй. Бэрхэнүүд, минии һурагшад, — гэжэ багшын зөөлэхэнөөр дуугархада, багашуул ехэтэ оролдожо, зариманиинь хамараа татан, нүгөөдүүлынь хэлэнэйгээ үзүүр бага зэргэ бултайлган доошоо тонгойнод.

— Эгээл ехэ һуралсал нэгэдэхи класста гэжэ һанагшаб. Эрдэмэй ямаршье ехэ дабаа һүүлдэ дабаг — эхиниинь эндэ. Гушан долоодохи жэлээ багшалнаб. Абаһан классаа ахалагша болгоод лэ, хахасалгандаа гуниглахаш, эдээхэн тоомгүйхэнүүдые абаад лэ дахинаа баярлахаш,—гэжэ Улаан-Үдын наймаи жэлэй 4 дэхи һургуулиин багша, арадай гэгээрэлэй отличник Лилия Ивановна Елизовагай хөөрэхэдэнь, үхибүүдтэ дурлал энэ хүнэй зүрхэ сэдьхэлые дууһан эзэлэнхэй гэжэ ойлгохоор һэн.

Үгы һаа, тэсэбэри һалаба гээд лэ, пенсидээ гараха сагтаа уни гараа хабсараад һууха һэн аабза. Һурагшад соohоо бэрхэнүүдынь саг дары элирэдхидэг. Жэшээлхэдэ, Глеб Ножкин, Оксана Собенникова, Света Ванжилова, Юля Веденская бэшэхэдээшье, үзэгтэ һурахадаашье һүбэлгэнүүд. Теэд Лилия Ивановна сэхэ һанаагаараа иигэжэ баримталанхай: муу, һайн һурагшад гэжэ илгахагүй. Хүн бүхэндэнь өөрын хандаса олохо хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, Валя Бурцевае дурсана: ехэл ойлгосогүй үхибүүн һэн. Багшань нэмэлтэ хэшээл тэрээнтэй үнгэргэдэг, гэртэнь ошодог һэн. Мүнөө медсестра Валентина Бурцева Лилия Ивановнатай уулзахаяа Хяагтаһаа ерэжэл байдаг.

Ажалаар хүмүүжүүлгэдэ тогтоё. Нэгэдэхиинхид һургуулиингаа газаахи сэсэгүүдэй үрэһэ хуу суглуулаа, хадагалаа, таһалга соохи ургамалаа һайса харууһална. Столово соо аяга, амһарта хуряадаг. Самбар, парта арилгаха тухай хэлэһэнэй үлүү. Пластилинээр хэгдэһэн бүтээлнүүдынь шкаф соо табигданхай. Иигэжэ совет һургуулиие хубилган шэнэлэлгын шэглэлнүүдые бэелүүлгэ иимэл хэрэгүүдһээ эхитэй бшуу.

— Түрэлхидтэй харилсангүйгөөр хүмүүжүүлгэ тухай бодоһоной үлүү. Үхибүүдээ театр абаашаха, хүүгэдэй библиотекэтэй танилсуулха, кабинедээ шэмэглэхэ хэрэгтэм тэдэ туһалалсаа. Валентина Трифоновна Ножкина, Софья Булгатовна Ванжилова, Екатерина Олеговна Собенникова гэгшэд һургуулидамнай ходо ерэжэ байдаг юм. Түрэлхидэй суглаа үнгэргөө һэмди. Тиигэжэ «багша—үхибүүд—түрэлхид» гэһэн харилсаамнай бэхижэнэ бшуу, — гэжэ үнинэй багша һанамжаяа хэлэнэ.

Гансашье эндэ бэшэ, мүн оронойимнай бүхы һургуулинуудта бишыхан һурагшад «Үзэглэлые» дууһан шудалжа, жэлэй дүүрэтэр нэгэ минута соо 40-һөө дээшэ үгэ уншажа һураха ёһотой юм. Лилия Ивановна хэзээдэшье энэ этигэлыень дэмжэхээр, ажабайдалда һайн һайханиие ойлгохоор һургадаг. Гэршэнь гэхэдэ, ороной олон зүгһөө шабинарһаань ерэһэн бэшэгүүд... Тюменьһээ медицинын эрдэмэй кандидат Алла Первушинаһаа, БАМ-да багшалдаг Нина Матвиевскаяһаа, Барнаулда инженерээр хүдэлдэг Светлана Степановаһаа, бусадһаашье амаршалганууд түрүүшынгээ багшада ерэжэл байдаг.

Г. ТУРТУЕВА.

ИЛАЛТЫН АЛДАРТА ОЙДО

Хоринн районой хизаар ороноо шэнжэлэлгын музей Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаһан Илалтын 40 жэлэй ойн баярта зорюулан, шэнэ шэнэ экспонадуудые бэлдэнэ, сэрэгэй үеын документнүүдые, бэшэгүүдые, фото-зурагуудые суглуулна. Энэнь һайншье, һонирхолтойшье хэрэг. Тэрэнииень ургажа ябаа залуушуул хаража, танилсажа, баатар совет сэрэгшэдэй шэн габьяагаар омогорхоно.

Музейн Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда зорюулагдаһан таһагта Советскэ Союзай Геройнууд Д. Жанаев, Н. Афанасьев, К. Оцимик гэгшэдтэ зорюулагдаһан тусхай стенднүүд бии юм. Эдэ нүхэд тухай мүн лэ һонирхолтой документнүүд суглуулагданхай.

Тиихэдэ сэрэгшын хүрзэ, түмэр малгай, пулемёдой лентэнүүд болон бусад хэрэгсэлнүүд тусхай таг дээрэ табигданхай. Тэдэнние илангаяа һургуулиин үхибүүд ехэтэ һонирхон харанад.

Гадна эндэ аха дүү Асташовтоной бүлын долоон хүбүүдтэ зорюулагдаһан тусхай стенд мүн лэ эмхидхэгдэнхэй. Энэнь харагшадай анхаралые ехэтэ татана.

Г. БАДМАЕВ, манай корр.

ОНТОХОНОЙ ОРОНДО

Республикын кукольна театрай нэгэ бүлэг артистнууд Агын Буряадай автономито округой һуурин тосхонуудаар эдэ үдэрнүүдтэ аяншалжа ябана. Республикынгаа эдир харагшадта һайшаагдаһан М. Садовскиин «Түгсүүл дээрэ бү һуугыш, пирожки бү эдииш» гэһэн онтохон-зүжэгтэй тэндэхи хүүгэдые болон һурагшадые танилсуулна.

Тус театрай нүгөөдэ бүлэгынь Улаан-Үдэ хотын хүүгэдэй ясли-садуудта хүрэжэ, багашуулые онтохоной орондо абаашана. Г. Сапгирай «Томо болохоёо һананаб» гэһэн зүжэгынь илангаяа эдир харагшадые баясуулна.

Х. СОКТОЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Мүнөөдэр Байгал-Амарай магистральда «алтан залгалаа» табигдаха». «Баярай митингдэ хабаадагшадта» — КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй болон Министрнүүдэй Соведэй, облсовпрофой ба ВЛКСМ-эй обкомой амаршалга. «КПСС-эй ЦК-гай Политбюродо» — ТАСС-ай материал.

Хоёрдохи, гурбадахи, дүрбэдэхи ба табадахи хуудаһануудай материалнууд БАМ-ай барилгашадта зорюулагданхай.

Зургадахи хуудаһанда. «ООН-ой Генеральна ассамблейн XXXIX сесси дээрэ А. А. Громыкын хэлэһэн үгэ». —ТАСС-ай материал.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Сентябриин 30-һаа октябриин 7 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 30. МАШИНА БҮТЭЭГШЫН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.40—«Зарядкада зогсогты». 9.55—Машина бүтээгшэдэй үдэртэ баримтата фильмүүд. 10.55—«Будильник». 11.25— «Советскэ Союзда алба хэнэб». 12.15—«Элүүр энхэ байлга». 13.10—«Үглөөнэй почто» —хүгжэмтэ дамжуулга. 13.40— «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 14.40—«Хүгжэмтэ киоск». 15.10—ГАЦТК-ын фильм-зүжэг. 16.10—«Джигиты Зариповы» — фильм-концерт. 16.35—Социалис Ажалай хоёр дахин Герой СССР-эй хүндэ ба транспортна машина бүтээлгын министр С. А. Афанасьев үгэ хэлэхэ. 16.55— «Аяншалагшадай клуб». 17.50— Мүнөөдэр—Машина бүтээгшэдэй үдэр. 18.20— Хүгжэмтэ дамжуулга. 19.05 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.50— Багахан концерт. 20.05— Мультфильм. 20.50— «Котовский» — уран һайханай фильм. 22.00—«Время». 22.35— Союзуудай байшангай Колонно залда РСФСР-эй арадай артист И. Кобзоной концерт. 23.45— Шэнэ һонин. 23.50 — Шатараар дэлхэйн чемпионат.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 —«Зарядкада зогсогты». 9.20— Мелитопольскын пионернүүд болон һурагшадай ордонгой ансамблиин концерт. 9.50 — Мультфильм. 10.00— «Ород хэлэн». 10.30— Гандболоор СССР-эй чемпионат. 11.00—Баримтата фильм. 11.20—И. Брамс. 1-дэхи номерой концерт. 12.25—Кайсын Кулиев тухай дамжуулга 13.05— «Гималайнуудые эзэмдэлгэ» (Франци). 13.40— Хоккейгээр СССР-эй чемпионат, «Сокол»—«Химик» (3-дахи шата). 14.15—«Мэдээжэ аад, юрэ бусын ... 15.15— Адыгейн ... областиин гүрэнэй ... гэжэ хатарай ансамб... церт. 16.00— «Ма... пондентнүүд хөөрэ... «Сан-Ремодохи ф... (Итали). 17.30— «М... —3 серитэй уран... фильм. 3-дахи сер... Баскетболоор СССР... онат. Эрэшүүл. «... ВЭФ 19.30 — ... рагшадай анхарал... Гайхамшагта совет... шэд —ленинскэ ... Ирина Архипова ду... —«Амгалан нойрсо... шуул». 21.15— ... бүхэсоюзна мүрысөө... «Время». 22.35— ... трамвае Ильф и П... уран һайханай филь...

ПОНЕДЕЛЬНИК, 1

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Футболой шэнжэлэл». 10.25 — «Таинственный гиппопотам» — ГАЦТК-ын фильм-зүжэг. 11.25 — «Сугтаа—эбтэй бүлэбди». 11.45 — Баримтата фильмүүд. 12.25—Шэнэ һонин. (12.30 хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — «Кипр. Легенды и действительность»—баримтата фильм. 16.25—Э. Межелайтис. «Уянгата этюдүүд». 17.15 — Телеочерк. 17.35 — «Эрдэм ухаан—хүсэн». 18.20— «Эдиршүүлэй уран бэлиг». 18.45 — «Рецепт выживания» — баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 19.20 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Байгал» — нютагуудай һонин. 20.10— Улаан-Үдын райондо ургаса хуряалга тухай.

Москва. 20.30 — БАМ «Алтан залгалаае» угтуулан. 21.00 — Москвагай Маяковскиин нэрэмжэтэ академическэ театрай «Закон зимовки» гэжэ фильм-зүжэг. 22.00 — «Время». 22.35 — Фильм-зүжэгэй үргэлжэлэл. 23.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Декабрист Гавриил Батеньков» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 9.35, 10.35 — Байгаали шэнжэлэлгэ. 3-дахи класс. 9.55 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 10.05 — «Ород хэлэн». 10.55— Николай Заболоцкиин шүлэгүүд. 11.40, 12.40—А. М. Горький. «На дне». 12.10 — «Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 13.10—Ботаника. 6-дахи класс. 13.30 — Түүхэ. 7-дохи класс. 14.00 — Багшада — хүгжэмэй хэшээл. 15.00 — «Хуули мэдэхэ гүш?» 15.40 — Г. Бакланов. Зохёолнуудайнь хуудаһануудаар. 16.25 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 18.30 — Сонсхолнууд. 18.40— ...тистнуудай концерт ... отделени.

Москва. 19.20— ... 19.30—В. Моцарт. « ... са».

Улаан-Үдэ. 19.45 ... очерк.

Москва. 20.00— ... шэнжэлэл».

Улаан-Үдэ. 20.30— ... нады».— баримтата ...

Москва. 21.00— ... нойрсогты, багашуул ... Баскетболоор СССР ... пионат. Эрэшүүл. Ц... намо» (Тбилиси). 2... мя». 22.35—«Длинная ... табан серитэй уран ... фильм. 1-дэхи сери...

ВТОРНИК, 2.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 9.55—Шатараар дэлхэйн чемпионат. 10.10 — Мультфильм. 10.55— «Закон зимовки» — фильм-зүжэг. 12.55 —Шэнэ һонин. (13.00 хүрэтэр). 15.15—Шэнэ һонин. 15.34—Баримтата фильм. 16.20—Вс. Иванов. «Бронепоезд 14-69». 17.05—«Ород хэлэн». 17.35— «Үхибүүдтэ ангуудай гүлгэд тухай». 18.05 —Концерт. 18.40—«Зураг бүхэндэнь наран». 18.55— «Манай саад».

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Байгал» —нютагуудай һонин.

Москва. 19.45— «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00—«Байгал» —мэдээсэлэй программа.

Москва. 20.20— «Живет такой парень»— уран һайханай фильм. 22.00—«Время». 22.35—«Играем басни Крылова»— фильм-концерт. 23.10— Уласхоорондын конкурснуудай лауреат Е. Школьникова дуулаха. 23.35— Шатараар дэлхэйн чемпионат. 23.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15—«Поговорите с Сафоновым»—баримтата фильм. 9.35, 10.35— Физикэ. 10-дахи класс. 10.05, 13.30— Француз хэлэн. 11.05— ПТУ-гай һурагшадта. Гоё һайханиие ойлгожо һургаха. 11.35, 12.40— Географи. 6-дахи класс. 12.05— Шатарай һургуули. 13.10— Байгаали шэнжэлэлгэ. 2-дохи класс. 14.00—П. Неруда. Ажабайдалайнь ба зохёохы ажал ябуулгынь хуудаһанууд. 14.45— Түүхын хуудаһанууд. 15.35— Ниитэ нэгэн гэр бүлын мэдэрэл. 16.20 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 17.50— «Экран» гэжэ теле-суглуулбари. 18.20—Киножурнал. 18.40— Монгол артистнуудай концерт. 2-дохи отделени.

Москва. 19.30— Баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 19.45 — «Арадай зөөрие гамна... хөөрөөн.

Москва. 20.00 — интервью.

Улаан-Үдэ. 20.20 ... холнууд. 20.30— П... дэй «Салют-Итали»... бүхэсоюзна марш... хэлдэ зорюулагдаһа... жуулга.

Москва. 21.00— нойрсогты, багашуул... Уласхоорондын ... 22.00 — «Время». «Длинная дорога»... тэй уран һайханай ... 2-дохи сери. 00.05 ... лоор СССР-эй ... «Динамо» (Тбилиси)... до» (2-дохи шата).

СРЕДА, 3.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 9.55—«Аяншалгашадай клуб». 10.55— «Живет такой парень» уран һайханай фильм. 12.30 Шэнэ һонин. (12.50 хүрэтэр). 15.15— Шэнэ һонин. 15.35— Табан жэл —хүн бүхэнэй хэрэг». 16.10— И. Гайдн. 83-дахи номерой симфони. 16.40 Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ. 17.10 — Концерт. 17.25— «...16 хүрэтэр ба тэрээнһээ дээшэ наһанай».

Улаан-Үдэ. 18.10—«Агууехэ хуби заяатай хото» гэһэн киноочерк. 18.30—«Байгал» — нютагуудай һонин. 18.40— Телевизор харагшадай бэшэгүүдээр Багшын үдэртэ концерт-амаршалга. 19.20—«Байгал»— мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45— «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.00— П. И. Чайковский. «Из детского альбома». 20.15— Ю. А. Жуковай хөөрөөн. 20.45 — «Дневник директора школы» — уран һайханай фильм. 22.00—«Время». 22.30— «Это в сердце было моем»—телефильм. 23.35— Түбэй телевидениин болон Бүхэсоюзна радиогой Ехэ симфоническа оркестр наадаха. 23.45— «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15— Баримтата фильм. 9.35, 10.35— Обществоведени. 10-дахи класс. 10.05, 13.30— Немец хэлэн. 11.05— ПТУ-гай һурагшадта. Ф. М. Достоевский. «Преступление и наказание». 11.35, 12.40— Н. В. Гоголь. «Тарас Бульба». 12.05—«Манай саад». 13.10— Ботаника. 5-дахи класс. 14.00— «Учительская газетын» 60 жэлэй ойдо. 14.30— «Хүдэлмэришэдэй уласхоорондын нүхэсэл». 15.15— Ж. Б. Мольер. «Мещанин во дворянстве». 16.15—Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 17.4... холнууд. 17.50—Таа... таторнууд болон по... маторнууд.

Москва. 18.10— Ду... кестр наадаха. 18.45... годин. «Кешка ... рөөнүүд». 19.30 — ... фильм.

Улаан-Үдэ. 19.45 ... райхид—эдиршүүлдэ... —«Студентнэрэй ... местр».

Москва. 21.00 — нойрсогты, багашуул ... «Ном уншаха дура... анхаралда». 22.00— ... 22.30— «Длинная дор... серитэй уран һайхан... 3-дахи сери.

ЧЕТВЕРГ, 4.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 9.55—Шатараар дэлхэйн чемпионат. 10.10— Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 10.30— «Котовский»— уран һайханай фильм. 11.40 — «Ан амитадай аймагта». 12.40 — Шэнэ һонин. (12.45 хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — «Наследники традиций»— баримтата фильм. 16.25— «Совет гүрэнэй ба хуулиин үндэһэ һуури». 17.00—«Шатарай һургуули». 17.30—Олон түмэн ажалшадай ленинскэ университет. 18.00 — «Футболоор кубогта хүртэгшэдэй кубок. «Хайдук» (Югослави) —«Динамо» (Москва), Югославиһаа дамжуулагдаха. 18.45 — Футболоор Европын чемпионуудай кубок «Днепр» —«Трабзонспор» (Турци).

Улаан-Үдэ. 19.30 — Уласхоорондын шэнжэлэл.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00—«Байгал»— нютагуудай һонин. 20.10—«Байгал — мэдээсэлэй программа.

Москва. 20.35 — Футбол. УЕФА-гай кубок. «Спартак» (Москва) — «Оденсе» БК (Дани). 22.00 — «Время». 22.35— «Уран зохёолшо ба ажабайдал». 23.20—Баримтата фильм. 23.30 — Шатараар дэлхэйн чемпионат. 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35, 10.35 — Байгаали шэнжэлэлгэ. 4-дэхи класс. 9.55 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 10.05, 14.20 — Испан хэлэн. 11.05 — Ф. Листын зохёохы ажал ябуулга тухай. 11.35, 12.40 — И. А. Крыловой баснинууд. 5-дахи класс. 12.05— «Гэр бүлэ ба һургуули». 12.30—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.05 — Түүхэ. 8-дахи класс. 13.35 — Е. Буков. Зохёолнуудайнь хуудаһануудаар. «Гонки без финиша» ... һайханай фильм. 16... һонин.

Улаан-Үдэ. — 18... лагша классайхид» ...

Москва. 19.30 — ...

Улаан-Үдэ. 19.45 — ... холнууд.

Москва. 20.00 — ... рамдал ба залуушуул...

Улаан-Үдэ. 20.35 ... очерк.

Москва. 21.00 — нойрсогты, багашуул... — Омскын Гүрэнэй ... дай хоорой концерт. «Время». 22.35 — ... дорога» — 5 серитэй ... һайханай фильм. 4-дэхи ... конец» — баримтата ... (Англи).

ПЯТНИЦА, 5

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Уран зохёолой дамжуулга. 10.30 — «Петля Ориона» — уран һайханай фильм. 11.50 — «Открытый урок» — баримтата фильм. 12.20 — Шэнэ һонин. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35—Баримтата фильмүүд. 16.10 — Я. Сибелиус». Хүгжэм. 16.45—«Начдив Дмитрий Жлоба» — баримтата фильм. 16.55 — «Эрдэмтэд— Москва шадарай агропромышленна комплексдо».

Улаан-Үдэ. 17.25 — СССР-эй Верховно Соведэй депутат, РСФСР-эй арадай артист Д. Дашиев тухай хөөрөөн» (буряадаар).

Москва. 18.00 — «Онтохондо айлшаар» «Новые похождения «Кота в сапогах».

Улаан-Удэ. 19.30 — «Байгал» — нютагуудай һонин.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Буряад хэлэнэй хэшээл». 20.15—«Байгал» — мэдээсэлэй программа. 20.35 — Кабанскын райондо ургаса хуряалга тухай.

Москва. 21.00 — Шиидхэгдээгүй асуудалнууд. Бэдэрэлгэнүүд. Шиидхэбэринүүд». 22.00 — «Время». 22.35 — «Сегодня в студии» — фильм-концерт. 23.35 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 23.45 — «Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Город в двух частях света»—баримтата фильм. 9.35, 10.35—Түүхэ. 4-дэхи класс. 10.05, 13.40—Англи хэлэн. 11.05 — Сергей Орловой шүлэгүүд». 11.35, 12.40— Географи. 5-дахи класс. 12.05 — Астрономи. 13.10—Юрэнхы биологи. 9-дэхи класс. 14.10 — В. П. Катаев «Сын полка». 14.45 — «ПТУ-да ямар мэргэжэлдэ хайшан гэжэ һурганаб». 15.15—А. Н. Островский. «Бесприданница». 16.15—Шэнэ һонин. 17.25 — «Билет в один конец» — баримтата (Англи).

Улаан-Үдэ. 18.00 — ... очерк. 18.10 — «М... гуулиин зүргэ». 18.4... гууд».

Москва. 19.30 — ...

Улаан-Үдэ. 19.45 — ... луулагдашагүй зори... гэжэ киноочерк.

Москва. 20.00—Му... 20.10 — «Хани ... 20.40—Багахан конце... — «Амгалан нойрсо... шуул». 21.15 — Н. ... кын романснууд. 21.3... БАМ баринабди». ... «Время». 22.35—«Дли... рога» — 5 серитэй у... ханай фильм (5-дахи ...

СУББОТО, 6

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.35 — Шатараар дэлхэйн чемпионат. 9.50 — Акробатикаар дэлхэйн чемпионат. Болгариһаа дамжуулагдаха. 10.35—«Спортлотогой» 40-дэхи тираж. 10.45 — «Харгын аюулгүй байдалые сахиха». 11.15 — «Гэр бүлэ ба һургуули». 11.45 — Политическэ шэнжэлэгшэ В. П. Бекетовэй хөөрөөн. 12.15 — Республикын соносхогдоһоор 35 жэлэй ойдо зорюулагдаһан ГДР-эй телевидениин программа. 13.15 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 14.15 — Мультфильм. 14.35 — Үглөөдэр — Багшын үдэр. 15.05 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 15.20 — «Дуун-84». 16.50—Баримтата фильм. 17.00 — «9-дэхи студи». 18.00—Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Спартак» — «Трактор». 20.00 — «Надежда и опора»—уран һайханай фильм. 22.00—«Время». 22.35 — Багшанарай захилнуудаар концерт. Шатараар дэлхэйн чемпионат. 23.35 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Элүүр энхэ байха гээ һаа». 9.30 — Концерт. 9.50 — «На краю Ойкумени» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 10.10 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга.

Улаан-Үдэ. 10.40 — Буряад хэлэнэй хэшээл. 10.55—«Иван Беляевай нэрэмжэтэ» гэжэ киноочерк.

Москва. 11.10 — Днепровскиин телестудиин программа. 12.00 — Баримтата фильмүүд. 12.25 — «Цирк ба опереттэ». 13.20 — «Безумный день или женитьба Фигаро» — Москвагай сатирын театрай фильм-зүжэг. 16.10 — Кино... шадай анхаралда. 16.5... зурагай искусство». ... 17.25 — «Горская но... уран һайханай фильм. Эстрадна концерт. Искусствын уран ... СССР-эй арадай артис... безнов. 20.15 — Ула... дын шэнжэлэл. 20.30 ... жэмтэ киоск». 21.00— нойрсогты, багашуул... «Элүүр энхэ байлга»... «Время». 22.35 — «... шей осени»—баримта... 23.45 — Хоккейгээр ... чемпионат. «Крылья ... — ЦСКА.

ВОСКРЕСЕНИ, 7 СССР-эй КОНСТИТУЦИИН ҮДЭР. БАГШЫН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.35 — «Зарядкада зогсогты». 9.55 — «Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг». 10.20 — Акробатикаар дэлхэйн чемпионат. Болгариһаа дамжуулагдаха. 10.55 — «Будильник». 11.20— «Советскэ Союзда алба хэнэб!» 12.20 — «Элүүр энхэ байлга». 13.05 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ программа». 13.35 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 14.35 — «Хүгжэмтэ киоск». 15.05 — Мүнөөдэр— СССР-эй Конституциин үдэр. 15.40 — «Вот и лето прошло» — уран һайханай фильм. 16.45 — «Циркын арендэ». 17.45— «Амарха үедөө». 18.10—Мультфильмнүүд. 19.00 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.45 — СССР-эй Конституциин үдэртэ зорюулагдаһан конце... — «Аяншалагшадай... 22.00 — «Время». 22... зи». А. Жигулин. 23... резка» ансамбль хата... — Шэнэ һонин.

Редактор Р. Б. ГАР...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора — 2-62-62 отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05 пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2 57-63, информации — 2-60-91, переводов —2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие— 2-35-95, отдел объявлений —2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Н-04719. Заказ № 225. Индекс 04649.